

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

Oona Raivio

Ilmastoviisaan asumisen kehykset

Tarkastelussa Helsingin Sanomien uutiset

Markkinoinnin ja viestinnän akateeminen yksikkö
Digitaalisen median pro gradu -tutkielma
Viestinnän monialainen maisteriohjelma

Vaasa 2025

VAASAN YLIOPISTO**Markkinoinnin ja viestinnän akateeminen yksikkö**

Tekijä:	Oona Raivio		
Tutkielman nimi:	Ilmastoviisaan asumisen kehukset: Tarkastelussa Helsingin Sanomien uutiset		
Tutkinto:	Filosofian maisteri		
Oppiaine:	Digitaalisen median koulutusohjelma		
Työn ohjaaja:	Eveliina Salmela		
Valmistumisvuosi:	2025	Sivumäärä:	68

TIIVISTELMÄ:

Ilmastomuutoksen ja kestäväen kehityksen noustessa yhä keskeisimmiksi aiheiksi julkisessa keskustelussa, näkyy niiden merkitys myös asumiseen liittyvissä kysymyksissä. Asuminen on yksi suurimmista yksittäisistä päästöjen lähteistä, mutta jostain syystä, siitä käytävä keskustelu ilmastomuutoksen hidastamisessa tai pysäyttämisessä on jäänyt vähäisemmälle huomiolle. Koska asuinrakennusten energiatehokkuus, käytetyt materiaalit ja tavat asua vaikuttavat merkittävästi suomalaisten hiilijalanjälkeen, on tärkeää ymmärtää, miten ilmastoviisaasta asumisesta puhutaan ja millaisia näkökulmia aiheeseen liitetään. Median rooli on tässä keskeinen, sillä se ei ainoastaan raportoi ilmastomuutokseen liittyvistä kysymyksistä, vaan myös kehystää niitä tietyillä tavoilla, vaikuttaen näin siihen, miten ihmiset ymmärtävät ja arvottavat ilmastotoimia asumisen kontekstissa.

Tämän tutkielman tarkoituksena on selvittää, miten Helsingin Sanomien uutiset kehystävät ilmastoviisasta asumista. Tutkielman aineistona toimii 148 Helsingin Sanomien uutista vuosilta 2010–2020, jotka on kerätty osana DeCarbon Home -hanketta. Aineistoa analysoidaan kehysanalyysin avulla, käyttäen teoreettisena viitekehystenä ilmastojournalismia, päiväjärjestysteoriaa sekä Entmanin (1993) teoriaa kehyksistä ja kehysanalyysistä. Näiden teorioiden avulla tunnistettiin aineisosta toistuvia teemoja ja kehysiä, jotka sitten nimetään ja lajitellaan.

Aineistoista löydettiin kolme dominoivaa kehystä: raha, elämäntapa ja tekniset ratkaisut. Raha-kehyksessä ilmastoviisaan asumisen ongelmaksi määritellään raha. Rahan puute tai asioiden kalteus hidastavat ilmastoviisaiden ratkaisujen käyttöönottoa, sekä toisaalta rahan ansaitseminen tai säästö motivoi ihmisiä ilmastoviisaisiin ratkaisuihin. Elämäntapakehyksessä ilmastoviisasta asumista kuvataan valintana, joka eroaa tavalliseksi nähdystä tavasta elää. Kehyksessä ilmastoviisaasti eletään, koska se on heidän arvojen mukaista ja kirjaimellisesti heidän elämäntapansa. Tekniset ratkaisut -kehyksessä ilmastoviisaan asumisen ratkaisuksi esitetään teknologia, remontit ja korjausrakentaminen, sekä uudet innovaatiot.

Tutkimuksen tulokset mukailevat aiempaa ilmastoviisaan asumisen ja ilmastojournalismin tutkimusta, jossa on havaittu samankaltaisten kehysten hallitsevuutta. Aiemmat tutkimukset ovat niin ikään osoittaneet, että ilmastoaiheita käsitellään usein talouden, yksilön vastuun ja teknologisten ratkaisujen kautta. Tämä tutkimus vahvistaa näitä havaintoja suomalaisen valtamedian kontekstissa ja osoittaa, kuinka vakiintuneet kehukset ohjaavat julkista keskustelua sekä rajaavat ymmärrystä mahdollisista ilmastoviisaista ratkaisuista.

AVAINSANAT: kehys, kehysanalyysi, ilmastomuutos, ilmastojournalismi, ilmastoviisas asuminen

Sisällys

1	Johdanto	4
1.1	Tavoite	6
1.2	Aineisto	8
1.3	Menetelmä	10
2	Asuminen ja ilmastojournalismi	13
2.1	Ilmastoviisas asuminen	13
2.2	Ilmastojournalismi	16
3	Median vaikutus ja merkitysten rakentuminen	20
3.1	Päiväjärjestysteoria	21
3.2	Kehykset	22
3.3	Kehysanalyysi	23
4	Ilmastoviisaan asumisen kehykset	28
4.1	Raha	29
4.2	Elämäntapa	36
4.3	Tekniset ratkaisut	44
5	Päätäntö	52
	Lähteet	56
	Liitteet	63
	Liite 1. Aineistoluettelo	63

1 Johdanto

Ekologisuus ja ekologinen asuminen ovat aiheita, jotka ovat nousseet päivittäiseen keskusteluun ympäristötietoisuuden kasvun myötä. Ympäristöasiat ovat tärkeitä, sillä ne vaikuttavat suoraan ihmisten hyvinvointiin, talouteen sekä elinympäristöön. Tutkimusten mukaan ilmastokysymykset kiinnostavat yhä useampaa suomalaista. Ilmastobarometrin (2019) mukaan suomalaiset pitävät ilmastonmuutosta uhkana taloudelle ja turvallisuudelle ja yhä useampi sanookin jo muuttaneensa omaa toimintaansa ilmastonmuutoksen hillitsemisen hyväksi.

Ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi pelkät ympäristömyönteiset asenteet eivät riitä, vaan ne tulee muuttaa myös teoiksi. Kestävien valintojen tekemisen tulisi olla helppoa, edullista ja houkuttelevaa – muuten ekologisuus uhkaa jäädä vain hyväosaisten mahdollisuudeksi. Ihmisillä on mahdollisuuksia vaikuttaa ilmastonmuutokseen sekä arkipäiväisillä valinnoilla että yhteiskunnallisella tasolla, kuten äänestämällä. Ihmiset aiheuttavat toiminnallaan suurimman osan ilmaston lämpenemistä aiheuttavista päästöistä. Kulutus, liikuminen, asuminen ja ravinto tuottavat yksilöiden suurimmat päästöt ja ovat niitä asioita, joihin ihmiset pystyvät eniten vaikuttamaan omalla toiminnallaan.

Asuminen on jäänyt vähäisemmälle huomiolle ilmastokeskustelussa, vaikka sen tuottamat päästöt ovat merkittäviä, muodostaen noin neljänneksen suomalaisten kaikista päästöistä (Sitra, 2018). Tämä tekee asumisesta yhden keskeisimmistä arjen osa-alueista, joissa päästövähennyksiä tulisi ja voitaisiin tehdä. Kyse on pitkäaikaisista ja laajavaikutteisista ratkaisuista, jotka vaikuttavat paitsi yksilöihin, myös koko rakennettuun ympäristöön ja infrastruktuuriin.

Ihmisten asumisvalintoihin vaikuttavat moninaiset tekijät, tärkeimpinä taloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset, ympäristölliset ja henkilökohtaiset motiivit. Esimerkiksi asumisen kustannukset, sijainti, tilan tarve, lähipalvelut, liikenneyhteydet ja perheen tarpeet ovat usein ratkaisevia tekijöitä valinnoissa. Näihin liittyvät myös erilaiset arvot ja elämäntyyli: joillekin energiatehokkuus ja pienempi hiilijalanjälki voivat olla tärkeitä valintakriteerejä,

kun taas toisille asumismuotoon liittyy ennen kaikkea mukavuus, omistajuus tai turvallisuus. Lisäksi paikalliset rakennusperinteet, yhteiskunnan normit ja politiikka ohjaavat sitä, millaisia asumisratkaisuja on ylipäänsä saatavilla tai tavoiteltavissa. Nämä valinnat voivat heijastaa laajempia yhteiskunnallisia arvoja ja prioriteetteja, joten on tärkeä tutkia ja siten ymmärtää niitä syitä, jotka muokkaavat näitä valintoja.

Nämä valinnat eivät siis ole irrallisia yksittäisiä päätöksiä, vaan ne heijastavat laajempia yhteiskunnallisia arvoja ja prioriteetteja. Esimerkiksi kaupunkisuunnittelun, asuntopoliitiikan ja rakentamisen ohjausmuotojen vaikutus yksilön mahdollisuuksiin tehdä ilmastoystävällisiä asumisratkaisuja on huomattava. Siksi on tärkeää tutkia ja ymmärtää niitä syitä ja rakenteita, jotka muokkaavat ihmisten asumisvalintoja.

Median rooli ympäristökeskustelussa on merkittävä. Sanomalehdet sekä kasvavassa määrin internet, ovat paikkoja, joista ihmiset saavat tietonsa ilmastonmuutoksesta (esim. Schäfer, 2015; Newman ja muut, 2020). Ihmiset myös luottavat tähän tietoon ja uskovat median käsittelyyn ilmastonmuutoksesta. Kuten ihmisten kiinnostus ja huoli ilmastonmuutosta kohtaan, myös uutisointi aiheesta on kasvanut. Tutkimukset myös johdonmukaisesti havainnoivat, että aiheiden käsittelyn tiheydellä on suora yhteys siihen, mitä aiheita ihmiset pitävät tärkeinä (Wanta & Alkazemi, 2018, s. 189). On siis selvää, että tällä ilmiöllä on seurauksensa.

Media välittää tietoa ympäristöasioista ja vaikuttaa siten ihmisten tietoisuuteen ja käyttäytymiseen ympäristönsuojelun suhteen. Nostaessaan ympäristöaiheita laajemman yleisön tietoisuuteen, lisääntyy ihmisten ymmärrys ja valveutuneisuus aiheesta. Median tulee myös raportoida ympäristöasioista objektiivisesti ja kattavasti, jotta ihmiset voivat muodostaa omat näkemyksensä aiheesta. Media voi edistää ympäristötietoisuutta ja ympäristöystävällisiä toimintatapoja tarjoamalla vinkkejä esimerkiksi kuluttajavalintoihin. Median avulla voi myös tuoda esille ympäristönsuojelun ongelmakohtia ja haasteita, sekä tarjota tai etsiä niihin ratkaisuja (Hase ja muut, 2021, s. 1).

Koska asuminen muodostaa merkittävän osan ihmisten ilmastopäästöistä, erityisesti Suomen kaltaisessa kylmässä ilmastossa, sillä on myös huomattava potentiaali päästöjen vähentämisessä. On siis olennaista tarkastella, millä tavoin media esittää ilmastoviisaan asumisen ratkaisuja, millaisia kehyksiä se hyödyntää, ja kenen ääni näissä keskusteluissa pääsee kuuluviin.

Ilmastokriisin ratkaiseminen edellyttää sekä teknisiä uudistuksia että kulttuurista muutosta. Media on keskeisessä roolissa näissä molemmissa, sillä se paitsi jakaa tietoa, myös muokkaa arvoja ja normeja. Median vastuulla on siis paitsi välittää ajankohtaista tietoa ilmastoviisaasta asumisesta, myös haastaa totuttuja ajatusmalleja ja avata tilaa uusille näkökulmille.

1.1 Tavoite

Tutkimuksen tavoitteena on selvittää, miten ilmastoviisasta asumista kehystetään Helsingin Sanomien julkaisuissa. Jotta pääsen tavoitteeseen, olen valinnut seuraavat tutkimuskysymykset tukemaan tutkimustani:

1. Minkälaisia ongelmia ilmastoviisaaseen asumiseen liitetään Helsingin Sanomien uutisissa?
2. Kuka määrittelee ongelman?

Ensimmäiseen tutkimuskysymykseen vastaan analysoimalla uutisia kehysanalyysin avulla. Menetelmän esittelen tarkemmin luvussa 1.3. Tutkimuksen ennako-oletuksena on, että ilmastoviisaaseen asumiseen liitetään erilaisia ongelmia ja hidasteita. Aiempi tutkimus osoittaa, että eri toimijat tunnistavat ilmastonmuutoksen vaikutukset, uhat ja haitat, mutta suhtautuvat muutostoimenpiteisiin silti vastahakoisesti (McKay ja muut, 2023). Ilmastonmuutokseen sopeutumista käsittelevässä uutisoinnissa tietoisuus ja ymmärrys ilmastonmuutoksesta ja sopeutumistarpeista jää usein pintatasolle, eivätkä yksilön roolit ja vaikutusmahdollisuudet ole nähtävillä (Perälä, 2023). Tämä voi osaltaan selittää

muutostojien vähäisyyttä ja hidasta omaksumista. Tämän tiedon valossa on perusteltua olettaa, että ilmastoviisasta asumista kehystetään aineistossa ongelmien kautta. Näitä esitettyjä ongelmia tunnistamalla hahmotetaan, millaisia kehyksiä media rakentaa aiheen ympärille.

Toiseen tutkimuskysymykseen vastaus löytyy tarkastelemalla aineistossa ääneen pääseviä, eli esimerkiksi keitä uutisissa haastatellaan, millaisia asiantuntijoita käytetään tai kenen näkemyksiä referoidaan. Sillä kuka saa puheenvuoron on merkitystä myös kehysten muodostumiselle, sillä eri toimijat kuten asiantuntijat, viranomaiset, poliitikot tai tavalliset kansalaiset tuovat keskusteluun erilaisia painotuksia ja näkökulmia. Esimerkiksi rakennus- ja kiinteistöalan asiantuntijat osallistuvat mediassa aktiivisesti keskusteluun kestävästä asumisesta ja heidän tuomansa näkemykset vaikuttavat siihen, millaisena kestävä asuminen ymmärretään (Kääntä ja muut, 2024).

Tässä tutkimuksessa analysoidaan median sisältöjä asumisesta ja ilmastonmuutoksessa puhuttaessa. Tarkoituksena on saada tietoa siitä, minkälaista informaatiota ja ratkaisuja mediassa aiheesta annetaan. Koska ilmastonmuutos on monimutkainen ja -tasoinen ilmiö, jota voidaan käsitellä monella eri tavalla, on tärkeää analysoida niitä näkökulmia, joita mediassa päätetään asioista nostaa esille.

Ilmastoviisas asuminen tarkoittaa tässä tutkimuksessa asumista ja rakentamista, jotka aiheuttavat vähemmän päästöjä, kuin niin sanottu tavallinen asuminen. Esimerkiksi Lowellin (2004, s. 36) mukaan ilmastoviisaalle asumiselle on ominaista, että sillä on ympäristölle ja yhteiskunnalle etuja, jotka ylittävät tyypillisen uuden kodin edut. Ilmastoviisaan asuntoihin sisältyy usein matalan energian suunnittelu, lämpötehokkaasti rakennettu muoto, ja uusiutuvien energialähteiden hyödyntäminen.

Aiempaa tutkimusta uutismedioiden roolia ilmastonmuutoksen esittelyssä ja muodostuvan keskustelun rakentamisesta ovat tutkineet esimerkiksi Horta ja muut vuonna 2017 ja Höijer vuonna 2010. Median tapaa kehystää uusiutuvia energiamuotoja taas ovat

tutkineet esimerkiksi Rochyadi-Reetz ja muut vuonna 2019. Myös muita Vaasan yliopiston pro gradu -tutkielmia on tehty ilmastoviisaasta asumisesta käyttäen DeCarbon Home -tutkimushankkeen aineistoa. Henna Herrala (2023) tutki median luomia mielikuvia ilmastoystävällisestä asumisesta, Päivi Pelkonen (2023) millaisia ilmastoviisaan asumisen arvoja asumisen ja rakentamisen aikakauslehdet tuottavat, ja Sanna Fogde (2022) taas ilmastoviisaan asumisen representaatioita Ylen verkkouutisissa.

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on tarjota lisätietoa aiempaan tutkimukseen siitä, millaista ilmastokeskustelua media ylläpitää juuri asumisen näkökulmasta. Tutkimus antaa kiinnostavaa informaatiota siitä, mitä teemoja lehti suosii ja mistä näkökulmista se aiheita lähestyy. Aiemmissa tutkimuksissa on kiinnitetty huomiota siihen, miten media rakentaa ilmastonmuutokseen liittyvää keskustelua, mutta ilmastoviisasta asumista on käsitelty vielä rajallisesti erityisesti uutisjournalismin kontekstissa.

1.2 Aineisto

Tutkimuksen aineistona toimii Helsingin Sanomien lehden uutiset, jotka käsittelevät asumista ja ilmastonmuutosta. Aineisto koostuu 148 Helsingin Sanomien uutisesta, jotka on kerätty osana DeCarbon Home -hankkeen media-aineistoa.

Kansallisen mediatutkimuksen (2024) mukaan, Helsingin Sanomat on Suomen laajalevikkisin sanomalehti. Se on Suomen luetuin lehti ja sen painetut sekä digitaaliset sisällöt tavoittavat viikossa jo lähes 2,2 miljoonaa suomalaista (KMT 2024). Sillä, miten Helsingin Sanomat esittelee jonkin aiheen, on siis merkitystä. Jos suhtautuminen on esimerkiksi avoimen kriittinen tai ylistävä, lukija saa aiheen jo tietystä näkökulmasta itselleen käsiteltäväksi. Wiionkin (2006, s. 19) mukaan se, miten media suhtautuu asioihin, on äärettömän suuri merkitys, koska yhteiskunnallista keskustelua käydään pääosin medioissa. Jos jotain uutta lämmitysmuotoa esimerkiksi kritisoidaan mediassa, voi se vaikuttaa ihmisten kantaan aiheesta, mikä voi lopulta jarruttaa koko lämmitysmuodon pääsyä markkinoille.

DeCarbon Home (2020) on monitieteellinen tutkimushanke, jonka tarkoituksena on edistää asumisen ja rakentamisen oikeudenmukaista kehitystä. Tavoitteena on tutkia ilmastonmuutoksen ja asuinalueiden eriytymisen haasteita ja kehittää kestäviä, asukaskeksisiä työkaluja asumiseen. Lisäksi hanke tuottaa tietoa kansalaisen asumiseen ja ilmastonmuutokseen liittyvistä arvoista. Hanke keskittyy erityisesti suurten kaupunkien lähiöihin ja haja-asutusalueisiin, koska näissä sijaitsevien pien- ja kerrostalojen remontit, energiatehokkuustoimet ja lämmitysjärjestelmien muutokset ovat ajankohtaisia. Vaasan yliopiston johtamassa osahankkeessa taas tutkitaan kansalaisten ja yhteisöjen toimijuuksia ilmastoviisaamman asumisen käytännöissä ja diskursseissa kulutustutkimuksen ja viestintätieteiden näkökulmasta.

Aineisto on kerätty hankkeen toimesta kevään 2021 aikana Helsingin Sanomien lehdistä ajanjaksolta 2016–2020. Rajaus syntyi tälle ajalle luonnostaan, koska ilmastonmuutosta käsitteleviä uutisia ei löytynyt pidemmältä ajalta. Aineisto on saatu hakemalla uutisia seuraavilla hakusanoilla ja niiden yhdistelmillä: asuminen, energia, energiaremontti, hiilijalanjälki, hiilineutraali, ilmasto, ilmastoviisas, kestävä, kodinautomaatio, kodinteknologia, korjausrakentaminen, lämmitys, päästöt ja ympäristö. Hakusanat on valittu niin, että haku tuottaisi mahdollisimman laajasti tuloksia liittyen asumiseen ja ilmastonmuutokseen. Hakusanojen käyttäminen kuitenkin tarkoittaa myös sitä, että joitain yksittäisiä aiheeseen liittyviä uutisia on voinut jäädä seulan ulkopuolelle.

Aineisto koostuu monenlaisista juttutyypeistä, ja tekstejä on julkaistu esimerkiksi talouden, politiikan ja asumisen osastoilla. Mieliopidekirjoitukset eivät ole journalistista sisältöä, mutta tarjoavat kiinnostavia näkökulmia uutisten ja kansalaisten suhteeseen ja keskusteluun. Tästä tutkimuksesta on rajattu pois joitain artikkeleita, jotka eivät käsitelleet asumista, vaan esimerkiksi autoilua ja ilmastonmuutosta yleisesti.

1.3 Menetelmä

Tutkimuksen menetelmänä sovelletaan kehysanalyysiä. Kehysanalyysi on Olssonin ja Ihlenin (2018, s. 1) mukaan yksi suosituimmista analyysimenetelmistä viestinnän alalla. Sen luojaksi on nimetty sosiologi Goffman (1974/1986), jonka mukaan kehyksiä ja kehystämistä käytetään vuorovaikutustilanteiden tulkintaan. Tässä tutkimuksessa on mielekkäintä käyttää Entmanin (1993) mukaelmaa kehysanalyysistä, joka soveltuu paremmin mediatekstien analysointiin, sillä se tarkastelee kielellisiä valintoja ja tulkintoja teksteissä vuorovaikutustilanteiden sijaan. Entmanin (1993, s.52) mukaan kehystäminen on valintojen tekemistä ja niiden korostamista. Kehystämällä todellisuudesta valitaan jokin osa tai osia ja niitä korostetaan tavalla, joka edistää tietynlaista ongelman määrittelyä, tulkitaan ongelmaan johtaneita syitä, tehdään moraalisia arvioita ja annetaan arvioita tai ratkaisuehdotuksia aiheelle.

Kehystämällä järjestetään ajatuksen virtaa korostamalla toisia elementtejä toisten jäädessä huomiotta. Tämä elementtien eriarvottaminen mahdollistaa tietyn näkökulman esitetyille asialle. Kehysanalyysille ja kehyksille on monia eri tulkintoja, mutta tulkintoja yhdistää ajatus siitä, että kehykset tarjoavat merkityksen. Tässä tutkimuksessa kehys ja kehykset nähdään journalismin välineinä, joiden avulla se edistää viestin tulkitsemista tietystä näkökulmasta ja saavuttaa tavoitteensa.

Uutisoinnissa kehys antaa ikään kuin ehdotuksen siitä, miten uutinen voitaisiin ymmärtää. Tiettyyn teemaan tai aihealueeseen kuulumisen antaa lukijalle jo ymmärrystä siitä, miten viestiä tulisi tulkita. Ihmiset käyttävät kehyksiä järjestelläkseen informaatiota, sekä päätöksenteossa. Kehyksillä on suuri vaikutus ihmisiin, Hartin (2011, s. 31) mukaan varsinkin silloin, jos se resonoi lukijan sosiaalisten arvojen ja ajatusten kanssa.

Kehysanalyysi on valittu tutkimukseen, koska sen avulla voidaan tulkita merkitysten rakentumista, ja se sopii tähän tutkimukseen, jossa tarkastellaan, millaiseksi aiheeksi ilmastoviisas asuminen uutisissa muodostuu. Kehysanalyysi on yhä suosituimpi tutkintamenetelmä ilmastonmuutosta ja viestintää tutkittaessa (esim. Hansen & Doyle, 2011, s.

4–5). Koska ilmastonmuutos on aina tavalla tai toisella kehystetty, on kehysanalyysi menetelmänä hyvä tutkimustapa auttamaan ymmärtämään, miten ilmastonmuutos ymmärretään ja miten siihen reagoidaan (Asplund, 2015, s. 15). Vikström ja muut (2023, s. 3) toteavat että, analysoidessa uutisten kehyksiä voidaan paljastaa, miten tiedotusvälineet muokkaavat poliittista keskustelua oikeuttamalla tiettyjä näkemyksiä ja estämällä toisia. Kehysten käyttäminen monimutkaisiin aiheisiin (esimerkiksi juuri ilmastonmuutokseen) metaforien ja tarinoiden avulla, tekee poliittisista ehdotuksista helpommin ymmärrettäviä sijoittaen ne samalla asiayhteyteen, jonka ihmiset kokevat merkitykselliseksi.

Ilmastonmuutoksen kehyksiä mediassa on tutkittu tyypillisimmin analysoimalla arvostettuja sanomalehtiä (esim. Dotson ja muut, 2012; Lovell, 2004; Morris ja muut, 2024), mutta myös mediatalojen tuotoksia (esim. Vikström ja muut, 2023). Edellä mainittujen tutkimuksissa on löydetty yhtäläisiä kehyksiä ilmastonmuutoksen käsittelyyn. Aineistojen kehukset liittyivät talouteen, tulevaisuuden teknologioihin sekä ihmisten elämäntapoihin ja arvoihin.

Gamson ja Lasch (1983, s. 399) ovat esitelleet helppokäyttöisen tavan, miten lähestyä kehysanalyysiä lajittelemalla teksteistä löytyviä ideaelementtejä kategorioihin, kuten metaforiin, esimerkkeihin, iskulauseisiin, kuvailuihin, seurauksiin, periaatteisiin ja juurisyyhin. Tavoitteena on kiinnittää huomio siihen, kuinka nämä erilaiset ideaelementit ovat käytössä yhdessä samanaikaisesti ja limittäin. Kehys on siten rakenne, joka sitoo nämä eri elementit yhteen ja muodostaa niistä kokonaisuuden. Ideaelementeillä on kaksi eri merkitystä. Metaforat, esimerkit, iskulauseet ja kuvailut ovat korostavia ideaelementtejä, jotka herättävät ihmisen kiinnostuksen, tehden kehyksestä huomionarvoisen, mieleenpainuvan ja helposti kommunikoidavan. Seuraukset, periaatteet ja juurisyyt taas ovat argumentointivälineitä, joiden tarkoitus on perustella ja tukea aiempien elementtien avulla luotua näkökulmaa ja tulkintakehystä. (Creed, 2002, s. 37–40)

Kehysanalyysiä on kritisoitu heikoksi sen puutteellisen teoreettisen ja käsitteellisen tarkkuuden vuoksi (Entman 1993). Toisaalta taas, esimerkiksi Reese (2007, s.148) on sitä

mieltä, ettei kehysanalyysin idea ole sen yhtenäisyydessä vaan hyöty on sen tarjoamassa mallissa, joka antaa teoreettisen moninaisuutensa ansiosta kattavan ymmärryksen kehysprosesseista. Olausson (2009, s. 424) argumentoi, ettei kehysanalyysiä tule pelkistää ainoastaan uutisten aiheiden tai teemojen analyysiksi. Uutisartikkeleiden aihe on vain yksi osa muiden joukossa, jotka muodostavat kehysten kokonaisuuden. Koska tämäkin tutkimus on aineistolähtöinen, pyritään valinnat perustelemaan huolellisesti, varmistaen, että analyysi nojaa aineistosta nouseviin tulkintoihin ja on mahdollisimman systemaattista. Aineistoa lähdettiin analysoimaan edellä esitellyllä tavalla, kysyen aineistolta a) mikä esitetään ongelmaksi b) millaisia tulkintoja esitetään ja c) mitä ratkaisuja ongelmalle esitetään. Tämän jälkeen aineistosta etsitään erilaisia idealelementtejä, jotka kuvaavat ja esittelevät kehystä eri tavoin. Vastauksien perusteella kehukset eriteltiin ja nimettiin.

2 Asuminen ja ilmastojournalismi

Asuminen on keskeinen osa ihmisten jokapäiväistä elämää – se liittyy niin perustarpeisiin kuin hyvinvointiin, turvallisuuteen ja identiteettiin. Samalla asuminen on yksi suurimmista yksittäisistä sektoreista, joka vaikuttaa ilmastonmuutokseen (Sitra, 2018). Ilmastoviisailla on suuri potentiaali päästöjen vähentämisessä.

Tämän luvun ensimmäisessä osassa (2.1) tarkastellaan asumisen ilmastovaikutuksia Suomessa ja ilmastoviisaan asumisen edellytyksiä. Luku käsittelee asumismuotojen ja energiaratkaisujen roolia päästöissä, valtion ja kuntien tukitoimia päästövähennyksissä sekä rakennusteollisuuden muutospainetta kohti kestävästä kehitystä. Lisäksi pohditaan suomalaisten tietotasoa ja asenteita energiatehokkuuteen sekä ilmastoviisaaseen asumiseen liittyviä haasteita ja mahdollisuuksia.

Toisessa osassa (2.2.) tarkastellaan ilmastojournalismia, sen määritelmää, muotoja ja erityispiirteitä. Lisäksi pohditaan, miten media vaikuttaa kansalaisten tietoisuuteen ja asenteisiin, ja millainen rooli tunteilla, kuten toivolla ja pelolla, on ilmastouutisoinnissa. Luvussa käsitellään myös median tasapainoilua ratkaisujen ja kriisipuheen välillä sekä ilmastonmuutoksen käsittelyn kehitystä suomalaisessa mediassa.

2.1 Ilmastoviisas asuminen

InfoFinlandin (2024) mukaan, Suomessa asumisen kulut siten myös päästöt ovat huomattavia, johtuen esimerkiksi ilmaston viileydestä sekä asumistyylistä. Noin puolet suomalaisista asuu omakotitalossa tai paritalossa ja materiaaleissa puutalot ovat yleisiä. Noin 40 % suomalaisista asuu kerrostalossa, joka on varsinkin kaupungeissa yleisempää. Keskimäärin samassa asunnossa asuu noin kaksi ihmistä ja noin 20 % suomalaisista asuu yksin (InfoFinland 2024).

Suomen asumisesta aiheutuvat päästöt ovat laskussa, mutta vuosittaista vaihtelua esiintyy muun muassa vaihtelevan lämmitystarpeen vuoksi. Näin kertoo Suomen vuoden

2023 ilmastovuosikertomus (Siljander ym. 2023). Syiksi tähän kerrotaan öljylämmityksen vähenemisen ja rakennusten energiatehokkuuden paraneminen. Vuosikertomuksen mukaan asuminen on Suomessa liikenteen lisäksi suurin päästöjen aiheuttaja, aiheuttaen noin 70 % kaikista kulutusperäisistä kasvihuonepäästöistä.

Vuoden 2023 ilmastovuosikertomuksen (Siljander ym. 2023) mukaan, rakennusten päästöjen odotetaan laskevan Suomessa entisestään uusiutuvien energiamuotojen ja lämmitysjärjestelmien muutosten myötä. Öljylämmityksen kasvihuonekaasupäästöt ovat merkittäviä, ja suurin osa niistä tulee omakoti- ja paritaloista. Öljylämmityksestä luopumista pyritään edistämään valtion avustuksilla, jotka ovatkin aktivoineet kansalaisia vaihtamaan lämmitysjärjestelmiään. Myös kuntien omistamissa rakennuksissa on käytössä avustuksia öljylämmityksestä luopumiseen sekä yksilöille suunnatut energia-avustukset, joita myönnetään energiatehokkuutta parantaviin hankkeisiin. Näiden avustusjärjestelmien avulla pyritään saavuttamaan merkittäviä päästövähennyksiä asuinrakennusten lämmityksessä.

Rakennusteollisuutta voidaan pitää melko perinteisenä liiketoimintana. Kuitenkin, koska sen tuottamat päästöt ovat merkittäviä, on tärkeää, että sen päästöjä mietitään ja sen vaikutukset ilmastonmuutokseen ymmärretään. Rakennusteollisuus voi vastata kestävään kehitykseen kehittämällä liiketoimintakäytäntöjään. Tämä edellyttää siirtymistä yritysvetoisesta liiketoiminnasta kohti kuluttajalähtoisempää lähestymistapaa, jossa kuluttajat ja yritykset toimivat yhdessä kohti kestävää tulevaisuutta. Barlown ja Ozakin (2003, s. 97) mukaan monet rakennusteollisuuden alalla työskentelevistä ovat sitä mieltä, että myös asiakkaat tietävät nykyään enemmän asunnoista ja osaavat siten myös vaatia enemmän, niin itse asunnolta kuin asiakaspalvelusta. Voidaan siis sanoa, että asiakasläh- töisen lähestymistavan tulisi olla suuri prioriteetti teollisuudelle sekä ilmastonmuutoksen torjumisen, että asiakkaiden muuttuneisiin tarpeisiin ja toiveisiin vastaamisen takia.

Kylkilahden ja muiden (2022, s. 1) mukaan kestävä kehityksen ulottuvuuksista sekä so- siaaliset että ympäristönäkökulmat asettavat haasteita rakennusteollisuudelle,

kaupunkisuunnittelulle sekä asumiseen liittyvälle politiikalle. Asunnon ja suojan saavuus on yksi ihmisen perustarpeista, mutta koska asumisella on niin korkea hiilijalanjälki, vaatii esimerkiksi energiankäyttö ja asumisen infrastruktuuri innovatiivisia tehostustoimia. Ihmisten käsitykset ilmastoviisaista rakennuksista ovat keskimäärin parempia kuin perinteisemmistä rakennuksista esimerkiksi toiminnallisuuden ja sisäisten ympäristötekijöiden osalta (Baird, 2015, s. 77), joten tämän perusteella ilmastoviisas asunto voisi olla yhä useammalle oikea vaihtoehto.

Paateron ja muiden (2019, s. 542) teettämässä tutkimuksessa selvitettiin suomalaisten asenteita ja tietämystä nollaenergiarakennuksiin sekä heidän valmiudestansa maksaa ja sietää epämukavuutta energiatehokkuuden parantamiseksi. Tutkimusta varten haastateltiin 1351 suomalaista. Haastattelutulokset osoittivat, että noin puolia haastateltavista kiinnosti tai heillä oli tietämystä nollaenergiarakennuksista. Nuoret tietävät haastattelun perusteella suomalaisista heikoiten, mikä heidän asuntonsa energialuokitus on tai mitä lämmitystapaa siellä käytetään. Parhaiten asumismuodostaan tiesivät omistusasunnoissa asuvat. Lämpöpumput ja aurinkosähköpaneelit ovat suomalaisten eniten tunnettuja uusiutuvia energiamuotoja, mutta monia muita asuinrakennuksiin soveltuvia uusiutuvan energian tekniikoita haastateltavat eivät tunteneet lähes lainkaan. Tutkimuksen perusteella suomalaisten asenteet energiatehokkuuteen olivat varovaisen kiinnostuneita. Haastateltavista noin puolet olivat valmiita pieniin muutoksiin ja epämukavuuteen, mutta suurimpana ongelmana nähdään, ettei ihmisillä ole tietoa omista asunnoistaan ja niissä tehdyistä lämmitysvalinnoista. Tärkeimmiksi syiksi käyttää uusiutuvia energialähteitä kodeissaan olivat säästöt käyttö- ja ylläpitokustannuksissa, kun taas ilmastonmuutoksen hillitsemisen mainitsi 13 prosenttia.

Tutkimuksen perusteella on selvää, että töitä on tehtävänä tietoisuuden lisäämiseksi ilmastoviisaasta asumisesta. Informaation lisääminen näistä asioista on arvokasta, jotta ihmiset voivat edistää omaa energiatehokkuuttaan ja tehdä parempia asumisvalintoja. Tutkimustulosten perusteella suomalaisten pääasiallinen tietolähde on internet, joten ajankohtaisen tiedon olisi hyvä löytyä helposti sieltä etsimällä. Tämä voi tarkoittaa

esimerkiksi uutisointia, sekä tietoa tarjoavien internetsivustojen lisäämisestä. Ratkaisuksi tietoisuuden ja sitä kautta asenteiden parantamiseksi on kaikenlaisen viestinnän lisääminen.

Ilmastoviisasta asumista tutkiessa on havaittu erinäisiä syitä ja esteitä, jotka hidastavat sen käyttöönottoa. Matan ja muiden (2021, s. 5) mukaan tutkimuksissa eniten esiintyvät hidasteet liittyvät taloudellisiin rajoitteisiin, informaation ja tuen puutteeseen sekä tekniisiin ongelmiin. Taloudelliset rajoitteet voivat hidastaa ilmastoviisaiden ratkaisujen hankintaa. Esimerkiksi asumiseen liittyvät investoinnit, kuten uusiutuvan energian järjestelmät ja kestävä materiaalit, voivat olla kustannuksiltaan korkeita ja näin ollen yksilöiden esteenä asumisratkaisuja tehdessä. Ilmastoviisaaseen asumiseen liittyvät käsitteet ja tekniikat voivat myös olla monimutkaisia ja vaikeasti lähestyttäviä ihmisille, joilla ei ole asiantuntemusta aiheesta tai resursseja etsiä itse lisää tietoa. Tekniset huolenaiheet ja ongelmat taas voivat liittyä esimerkiksi epäluottamukseen uusien ilmastoviisaiden ratkaisujen riskittömyydestä (Olsthoorn ym. 2019, s. 1384).

2.2 Ilmastojournalismi

Schäferin ja Painterin (2020, s. 2) mukaan ilmastojournalismi on journalismin segmentti, joka keskittyy ilmastonmuutoksen sekä sen syiden ja vaikutusten käsittelyyn. Ilmastojournalismia voidaan käsitellä monesta eri näkökulmasta, ja se voidaan liittää moneen aiheeseen. Ilmastojournalismia voi olla esimerkiksi politiikka- ja urheilu-uutisointi. Poliittinen ilmastojournalismi voi käsitellä esimerkiksi lakiehdotuksia, ilmastopoliittisia linjauksia tai ilmastoneuvotteluita, kun taas urheilu-uutisoinnissa ilmastojournalismi voi liittyä esimerkiksi urheilutapahtumien ympäristövaikutuksiin tai ilmastonmuutoksen vaikutuksiin ulkolajien olosuhteissa.

Ilmastojournalismi vaatii paljon tietämystä siihen nähden, miten pientä joukkoa ihmisiä se lopulta kiinnostaa (Sachsman & Valentin, 2020, s. 1). Ilmastojournalismia myös kritisoidaan sen negatiivisen suhtautumisen vuoksi, koska se keskittyy usein ongelmiin

ratkaisujen sijaan. Ehkä juuri tämän takia, on ilmastojournalismi hankala aihe sitä käsitteleville journalisteille. Kaupallisessa journalismissa suositaan aiheina yleensä talouskasvuun ja kulutusmyönteiseen käyttäytymiseen kannustavaa uutisointia.

Ilmastojournalismin tulee noudattaa samoja journalistisia ohjeita ja hyviä tapoja kuin muunkin journalismin. Monimutkaisen ilmastonmuutoksen tulee muotoutua journalistiseen kieleen, jotta teksti on mielenkiintoinen, tuottaa jotain uutta tietoa ja on ymmärrettävä. Ilmastonmuutoksen ollessa niin kompleksi, tieteellinen ilmiö, kohtaa journalisti helposti ongelman ilmastonmuutosta käsitellessään. Ongelmaksi muodostuu valinta siitä, käsitelläänkö ilmastonmuutosta sellaisena monimutkaisena ja -tasoisena ilmiönä kuin se on, vai yksinkertaistetaanko asiaa, jotta viesti on ymmärrettävämpi. Yleisesti ollaan sitä mieltä, että tiedettä ja tutkimusta on vaikea esitellä mediassa ja esimerkiksi Berglezin (2011, s. 457) haastatteleminen journalistien mukaan ilmastonmuutoksesta kirjoittaminen on erityisen hankalaa.

Koska ilmastojournalismi nojaa samoihin journalistisiin normeihin ja arvoihin kuin muunkin journalismi, voi sillä olla Feldmanin ja muiden (2017, s. 484–485) mukaan olla vaikutusta siihen, miten ilmastonmuutoksen uhkia ja torjuttavuutta esitetään mediassa. He argumentoivat, että esimerkiksi henkilökohtaisten tarinoiden tai dramaattisten esimerkkien suosiminen voi vinouttaa ilmastouutisointia, jos ilmastonmuutosta kuvataan lähinnä poikkeuksellisten ja näyttävien tapahtumien kautta. Toisaalta juuri nämä esimerkit tekevät ilmiöstä uutiskynnyksen ylittävää ja herättävät kiinnostusta. Siksi journalismi joutuu tasapainoilemaan sen välillä, että toisaalta ääriesimerkit ovat havainnollistavia ja uutisoinnin arvoisia, mutta toisaalta ilmastonmuutos ei rajaudu pelkkiin katastrofeihin tai kriisitilanteisiin vaan kytkeytyy myös arjen ratkaisuihin, rakenteisiin ja pitkän aikavälin kehitykseen.

Willigin, Blach-Orstenin ja Burkalin (2022) tuottamassa tutkimuksessa paneuduttiin ilmastojournalismin vastaanottoon tanskalaisten keskuudessa. Tulokset näyttivät, että ihmiset kokevat ilmastojournalismin tärkeäksi, mutta se koetaan vähemmän laadukkaaksi

ja epätodennäköisemmäksi kuin muu journalismi. Tutkimuksesta voidaan päätellä ihmisten haluavan poliittisten mielipiteiden sijaan ohjeita ja ratkaisuja siihen, kuinka kansalaiset voivat vaikuttaa ilmastonmuutokseen jokapäiväisillä ratkaisuillaan.

Uutismedioiden roolia ilmastonmuutoksen esittelyssä ja muodostuvan keskustelun rakentamisesta ovat tutkineet esimerkiksi Horta ja muut vuonna 2017 ja Höijer vuonna 2010. Horta ja muut (2017, s. 1255) tutkivat Portugalin medioiden ilmastonmuutoksen käsittelyä. He havaitsivat, että maan media painotti ilmastonmuutosta globaalina kysymyksenä, johon liittyvät vahvasti kansainväliset poliittiset päätökset, kun taas paikalliset näkökulmat jäivät pienemmälle huomiolle. Lähestymistavan voidaan nähdä johtavan siihen, että paikallisesti keskitytään ilmastonmuutoksen hillintätoimenpiteisiin, samalla sivuttaen paikallisten toimijoiden vastuun. Höijerin (2010, s. 721–726) tutkimuksessa taas etsittiin ilmastonmuutosta käsittelevien uutisten herättämiä tunteita. Analyysi osoitti, että kerronta uutisissa kiinnittyi pelon, toivon, syyllisyyden, myötätunnon ja nostalgian tunteisiin. Artikkelin mukaan, tällaiset emotionaaliset esitykset voivat toisaalta lisätä yleisön sitoutumista ilmastonmuutokseen, mutta toisaalta myös viedä huomiota pois ilmiön pitkäaikaisesta ja tilastollisesta luonteesta.

Laajamittainen huomio ilmastokysymyksiin median taholta on edellytys ilmastopolitiikan onnistuneelle valtavirtaistamiselle (Lyytimäki, 2011, s. 651). Ilman median kattavaa ilmastotietoisuutta ja siitä laadukkaasti tiedottamista on epätodennäköistä, että eri alojen toimijat voivat löytää, toteuttaa ja kehittää ratkaisuja ilmasto-ongelmiin. Lyytimäki (2011, s. 658) esittää neljä vaihetta, jotka Suomen media on käynyt ilmastonmuutoskeskustelussaan. Ensimmäisessä vaiheessa ilmastonmuutos oli määrittelyvaiheessa ja keskustelu vähäistä, hajanaista ja keskittyi lähinnä ongelman tunnistamiseen. Seuraava aikakausi oli, kun laajamittaiset toimenpiteet tunnustettiin yleisesti tieteellisesti sekä asiantuntijakeskustelussa, mutta julkinen ja poliittinen kanta ilmastonmuutosta kohtaan oli vielä välinpitämätön. Media esitti ilmastonmuutosta pääasiassa ympäristöongelmana, sosiaalisen ja taloudellisen sijaan. Kolmannessa vaiheessa ilmastonmuutosta alettiin käsitellä laajemmin kuin koskaan, ja sen vaikutukset yhteiskuntaan ymmärrettiin. Neljäs vaihe alkoi

vuoden 2008 lopulla, josta alkaen ilmastonmuutosta on käsitelty vähemmän intensiivisesti, mutta sen kuitenkin häviämättä koskaan kokonaan pois.

Ilmastonmuutoksen käsittelyyn mediassa Lyytimäki (2011, s.651) on esitellyt käsitteen ”läpimurtoefektistä”, joka viittaa siihen, että laajalle levittyään ilmastokysymykset eivät katoa, mutta siirtyvät näkyvistä ympäristöotsikoista vähemmän näkyviksi, laaja-alaisiksi taustatiedoiksi. On mahdollista, että tämän ilmiön takia ilmastonmuutoksesta tulee niin tavallinen osa journalismia, että se otetaan huomioon kaikessa toiminnassa sekä elämän eri osa-alueilla. Tämä integraatio ilmastonmuutoksesta muihinkin aiheisiin voi myös johdattaa toivottuun ilmastopolitiikan valtavirtaistamiseen, kun journalismi tavoittaa sellaisiaakin yleisöjä, jotka eivät ole kiinnostuneita ilmastoasioista. Toisaalta voi käydä myös niin, että huoli ilmastosta hälvenee, ennen kuin sen hidastamiseen tai pysäyttämiseen on konkreettisesti puututtu tarpeeksi.

Lyytimäki (2023) käsittelee Pohjoismaiden ilmastojournalismin tulevaisuutta kirjassa *Routledge Handbook of Environmental Journalism* kappaleessaan *Environmental journalism in the Nordic countries*. Kirjan luvussa Lyytimäki kirjoittaa Suomen ilmastojournalismin käsittelevän niin kotimaisia kuin kansainvälisiä aiheita. Kansainväliset uutisaiheet saavat suhteellisen paljon näkyvyyttä suomalaisessa mediassa, osittain siksi, että pieninä maana Suomi on hyvin riippuvainen kansainvälisestä kehityksestä ja päätöksistä. Lyytimäen (2020, s. 230–231) mukaan kansainvälinen ilmastouutisointi on usein mukautettua: kansainvälisiä ympäristöongelmia käsitellään paikallisessa, alueellisessa kontekstissa, jotta se soveltuu paikallisiin olosuhteisiin paremmin. Tämä voi myös tehdä aiheesta yleisölle kiinnostavamman.

3 Median vaikutus ja merkitysten rakentuminen

Medialla on suuri rooli ja vaikutus ihmisiin. Se tuottaa mielikuvia ja merkityksiä ja sillä on kyky vaikuttaa tietoihin, uskomuksiin ja arvoihin (Fairclough, 1997, s. 10). Media rakentaa todellisuutta, kun se kertoo jotakin ja jättää jotain muuta kertomatta. Juhani Wiion (2006, s. 14) mukaan media heijastaa yhteiskunnan arvopohjaa nojaten samalla myösiin arvoihinsa.

Vaikka media voi valinnoillaan toimia konservatiivisena tai edistyksellisenä, riippuen siitä, mitä aiheita se ottaa käsittelyyn ja mistä näkökulmasta, tulisi sen aina pyrkiä noudattamaan hyvää journalistista tapaa (JSN, 2011). Tämä tarkoittaa kriittistä ja totuudenmukaista tiedonvälitystä sekä sitä, että mielipiteet ja keksitty aineisto tulee erottaa faktasta.

Tämän luvun ensimmäinen osa (3.1) käsittelee päiväjärjestysteoriaa ja sen kolmea tasoa. Teoria selittää, miksi tietyt aiheet nousevat esiin uutisissa ja toiset jäävät varjoon. Luku tarkastelee median valintaprosesseja, teorian eri tasoja sekä sitä, miten media voi vaikuttaa esimerkiksi ympäristökysymysten poliittiseen näkyvyyteen.

Luvun toisessa osassa (3.2) keskitytään kehysten käsitteeseen ja miten sitä hyödynnetään viestintäteoriassa. Luvussa esitellään keskeiset kehysajattelun teoriat, sekä pohditaan, miten kehykset syntyvät viestijän, tekstin, vastaanottajan ja kulttuurin vuorovaikutuksessa.

Luvun kolmas osa (3.3) esittelee kehysanalyysin tieteellisenä tutkimustapana. Lisäksi tarkastellaan, miten media kehystää esimerkkinä uusiutuvia energiamuotoja erilaisilla näkökulmilla, joilla on vaikutusta yleisön käsityksiin ja asenteisiin.

3.1 Päiväjärjestysteoria

Media ei voi kirjoittaa kaikista asioista, joita maailmalla tapahtuu, vaan tekee valintoja mistä lukijoille kertoo. Päiväjärjestysprosessiksi kutsutaan tätä jatkuvaa kilpailua eri aiheiden välillä, kun uutiset yrittävät saada ammatti-ihmisten, yleisön ja poliittisten vaikuttajien huomion. Päiväjärjestysteoria perustuu uutisten hierarkiaan: vaikka aiheita olisi enemmänkin, kaikki eivät koskaan tule käsitellyiksi. Päiväjärjestysteoria tarjoaa selityksen sille, miksi tiettyjä tapahtumia näytetään yleisölle, mutta toisia ei, miten yleinen mielipide muodostuu, ja miksi jotkin aiheet esitetään poliittisina aiheina ja toisia ei. (Dearing & Rogers, 1996 s. 1–3)

Päiväjärjestysteoria nousi suurempaan tietoisuuteen vuonna 1972, kun McCombs ja Shaw julkaisivat tutkimuksensa Yhdysvaltojen presidentinvaaleista. Kaksikko haastatteli sataa äänestäjää, jotka eivät olleet täysin varmoja siitä, ketä äänestäisivät. Äänestäjiltä kysyttiin, mitä he pitivät vaalien tärkeimpinä teemoina ja mitä medioita he seurasivat. Tutkimuksen tulokset osoittivat, että äänestäjien seuratuimman mediasisällön ja heidän itse ilmaisemien näkemysten välillä oli korkea yhteys. (Dearing & Rogers, 1996 s. 6–7)

Päiväjärjestysteoriassa esitellään yleensä olevan kolme tasoa. Dearingin ja Rogersin (1996, s. 5–6) mukaan, ensimmäinen taso keskittyy siihen, kuinka tärkeänä media pitää tiettyä aiheetta. Oman hierarkiansa mukaan, media päättää mitä aiheita se nostaa esille ja mitkä saavat eniten huomiota. Toisella tasolla arvioidaan, mitkä aiheet nousevat tärkeiksi yleisön mielissä. Mitä enemmän media antaa tietylle aiheelle huomiota, sitä todennäköisemmin yleisö pitää sitä tärkeänä. Toisin sanoen, media ei kerro lukijoille mitäs pitäisi ajatella tai miten tuntee, vaan antaa tiettyjä tarinoita ja asioita, joita ajatella enemmän. Kolmannessa tasossa tarkastellaan, kuinka päätöksentekijät ja politiikan toimijat ottavat tietyn aiheen huomioon politiikassa. Tämän teorian mukaan, median ja yleisön huomio voi vaikuttaa politiikan keskusteluihin ja sen myötä toimenpiteisiin ja päätöksentekoon.

Keskitalon ja muiden (2012, s. 383) mukaan, päiväjärjestysteoria prosessien on huomattu vauhdittavan joissain tapauksissa esimerkiksi ympäristökysymyksiä käsittelyä median vaikutuksesta. Tämä johtuu heidän mukaansa siitä, että yksilöt tukeutuvat mediaan saadakseen tietoa asioista, joista heillä ei ole omakohtaista kokemusta. Median huomio voi näin auttaa muuttamaan asian ongelmaksi ja antaa ympäristöaiheelle tietyn kontekstin tai kehyksen.

3.2 Kehykset

Kehyksen termin ja käsitteistön esitteli alun perin sosiologi Erving Goffman tutkimuksissaan. Goffmanin (1986, s. 10–11) mukaan kehyksellä tarkoitetaan tulkintakehystä, jonka avulla tunnistamme ja nimitämme asioita. Kehykset antavat merkityksen asioille ja toiminnalle ja tuottavat erilaisia versioita todellisuudesta ihmisille. Goffmanin kehykset hänen kirjassaan *Frame analysis* (1986) käsittelevät kehyksiä kuitenkin enemmän arkielämän vuorovaikutuksessa kuin mediateksteissä. Sen sijaan Entman (1993) puhuu enemmän kehysten käytöstä teksteissä. Hänen mukaansa kehystämässä on kyse siitä, millaisten valintojen ja painotusten seurauksena jostakin ilmiöistä muodostettu kuva syntyy.

Kehystämisen käsitettä on käytetty ja sovellettu laajasti viestinnän tutkimuksen kentässä. Viestinnässä ja mediatutkimuksessa kehystämällä pyritään saamaan suurempi joukko ihmisiä kiinnostuman jaetusta informaatiosta. Kehystäminen tekee informaatiosta kiinnostavampaa, mutta antaa sille samalla tietyn kehyksen, joka ei koskaan ole neutraali tai riippumaton (D'Angelo & Kuypers, 2010, s. 1).

Entman (1993) on ehdottanut, että kehyksiä voi tunnistaa teksteissä tarkastelemalla tiettyjen avainsanojen, kliseiden ja vakiintuneiden sanontojen, tietolähteiden, sekä stereotyyppisten kuvien olemassaoloa tai puuttumista. Shah, Watts, Domke ja Fan (2002, s. 341–342) yhtyvät tähän määrittelemällä kehyksen tiettyjen kielellisten valintojen, lainauksien ja relevantin tiedon yhdistelmäksi. Heidän mukaansa kehystämällä voidaan myös muuttaa yleisön mielipiteitä viemällä eteenpäin tiettyjä tulkintoja tapahtumista.

Tekstiä tuottaessaan kirjoittaja tekee siis aina valintoja, niin tietoisia kuin tiedostamattomiakin, isoista joukoista näkökulmia ja ääniä. Karvonen (2000) on kommentoinut Entmanin (1993) ajatuksia kehyksistä ja niihin tehtävistä valinnoista puhuen itse kehystämisen valikoivasta kontekstualisoinnista. Hänen mukaansa viestijä voi suostutella yleisönsä ajattelemaan halutulla tavalla luomalla sille valikoidun tulkintakehyksen. Esimerkiksi historiaa voidaan lukea valikoivasti nostamalla nykyisen tapauksen avuksi merkitykseltään sopivat historialliset tapaukset, korostaen haluttuja puolia ja häivyttäen sopimattomia.

Kehykset voidaan viestintäprosessissa sijoittaa neljään eri paikkaan: viestijään, tekstiin, vastaanottajaan ja kulttuuriin. Viestijä tekee tietoisia tai tiedostamattomia valintoja viestissään jostakin tietyistä asiasta. Näitä valintoja ohjaavat kehykset, kuten viestijän omat ennakkokäsitykset ja uskomusjärjestelmät. Vastaanottajan ajattelua ohjaavat kehykset saattavat heijastua tekstin ja viestijän kehyksistä, kulttuuri taas on kehyksien perusta. Vastaanottajalla on kuitenkin myös omat kehyksensä, ja ne vaikuttavat hänen tulkintaansa. Vastaanottaja voi tulkita kehyksiä viestijän haluamalla tavalla tai hänen tulkintaansa voivat vaikuttaa kulttuurilliset kehykset. (Entman, 1993)

Tämänkin tutkimuksen aineistossa on luotu tiettyjä kehyksiä niin niiden kirjoittajan kuin itse tekstienkin toimesta, mutta myös vastaanottajalla on rooli siinä, hyväksyykö hän nämä kehykset. Entman (1993) määrittelee kehystämisen kaksi ominaisuutta, jotka ovat valinta ja arvottaminen. Kun valitaan havaitusta todellisuudesta esitetyksi piirteitä, arvotetaan ne samalla muita piirteitä tärkeämmiksi, niin että suositaan ja viedään eteenpäin tiettyä ongelmanmäärittelyä, kausaalista tulkintaa, moraalista arviota tai toimintasuositusta.

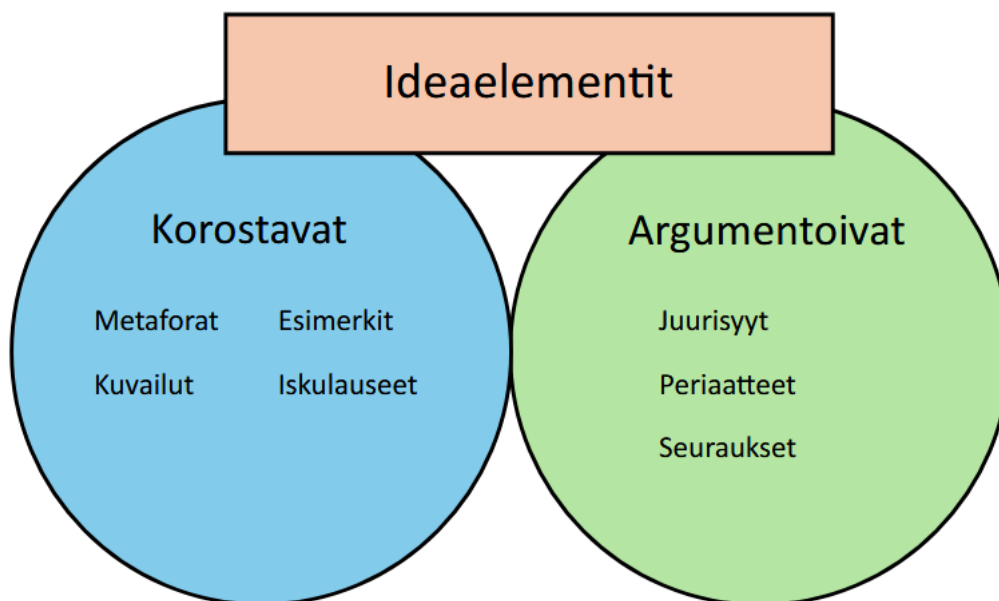
3.3 Kehysanalyysi

Kehysanalyysissä on kyse kokemuksen virran järjestämisestä ja jäsentämisestä mielekkäästi. Toimiakseen järkevästi, ihmiset pyrkivät ymmärtämään kulloisenkin tilanteen luonteen. Kehystämällä ihmiset jäsentävät kokemuksiaan ja maailmaa ja pystyvät näin

yymmärtämään erilaisia tilanteita. Suuri osa arkielämästä on tuttua, ja sosiaaliset tilanteet tunnistettavissa rutiininomaisesti jo alitajunnassa, ilman kehysten varsinaista tarkastelua. Kuitenkin on tilanteita, joissa oikeiden tulkintakehysten muodostaminen vaatii ihmisiltä aktiivista merkkien ja vihjeiden etsimistä. (Karvonen, 2000)

Kehysanalyysi on analyyttinen lähestymistapa, jossa käsitellään paitsi merkitysten rakentumista, myös toimijoiden rooleja näissä prosesseissa (Björnehed & Erikson 2018). Nämä toimijat ovat jo aiemmin mainitut: viestijä, teksti, vastaanottaja ja kulttuuri. Kehysanalyysissä todellisuus näyttäytyy dynaamisena. Goffmanin (1986, s. 445–448) kehysanalyysin keskeisenä ajatuksena on, että kaikki tapahtumakulut sisältävät yleensä useiden eri kehysten piirteitä ja että ne muuttuvat ja kehittyvät ajan kanssa. Samassa tilanteessa kehukset voivat vaihdella tai olla limittyneitä ja päällekkäisiä. Kehukset ovat siis joustavia, mutta myös epästabiileja.

Kehysanalyysissä tutkitaan näiden erilaisten kehysten välistä dynamiikkaa ja kehysten pohjalta rakentuvien erilaisten todellisuuksien erittelyä. Näitä kehyksiä voidaan lähteä tarkastelemaan ja analysoimaan kahdella eri lähestymistavalla. Kehukset otetaan joko annettuina niin, että ennen analysointia on jo päädytty tiettyihin tutkittavaa ilmiötä koskeviin kehyksiin aiemman tutkimuksen pohjalta. Toinen lähestymistapa on muodostaa kehukset aineistolähtöisesti, ilman ennako-oletuksia. Tällöin kehukset löydetään empirisestä aineistosta analysoinnin edetessä. Tässä tutkimuksessa on mielekkäämpää käyttää jälkimmäistä lähestymistapaa. (Puroila 2002, 54–55).

Kuvio 1. Ideaelementtien jaottelu (mukailtu Gamson & Lasch 1983)

Yllä näkyvä kuvio 1 on mukaelma Gamson ja Laschin (1983) esittelemästä helposti ymmärrettävästä tavasta lähestyä kehysanalyysiä. Tässä lähestymistavassa aineistosta tunnistetaan ja lajitellaan eri kategorioihin kuuluvia ideaelementtejä. Niiden avulla voidaan tarkistella, millä eri keinoilla viestiä tuodaan esille. Ideaelementit ovat aineistosta esiin nousevia osia, jotka heijastavat näkökulmia, motiiveja sekä toiminta- ja parannusehdotuksia. Nämä ideaelementit toimivat kehyksen rakennuspalikoina, tarjoten analyysille konkreettisen tason, jossa kehyksen rakenne alkaa hahmottua. (Creed, 2002, s. 37–40)

Ideaelementit jakautuvat kahteen pääluokkaan niiden funktion perusteella. Ensimmäiseen ryhmään kuuluvat korostavat elementit, joita ovat metaforat, esimerkit, kuvailut ja iskulauseet. Analysoitaessa myös visuaalisia elementtejä, esimerkiksi uutisten kuvitukset, voitaisiin korostaviin elementteihin lisätä myös visuaaliset mielikuvat. Korostavien elementtien tehtävänä on tuoda esiin ja vahvistaa tiettyä kehystä painottamalla siihen liittyviä merkityksiä. Elementtien tarkoituksena on tehdä kehyksestä huomionarvoinen ja kiinnostava. (Creed, 2002, s. 37–40) Metafora käyttää ilmauksia tai vertauksia ja ohjaa

tulkintaa haluttuun suuntaan. Iskulause puolestaan tiivistää halutun ytimekkäästi ja toimii tehokkaana viestin vahvistajana. Kuvailut ja esimerkit toimivat tarinallisina korostajina, jotka pyrkivät tekemään viestistä tehokkaamman.

Toiseen ryhmään kuuluvat argumentoivat elementit: juurisyyt, periaatteet ja seuraukset. Näiden tarkoituksena on tukea tai oikeuttaa kehyksen esittämiä näkemyksiä tarjoamalla perusteluita, selityksiä tai ennakko-oletuksia. Juurisyyt selittävät aiheen tai ongelman alkuperää ja taustatekijöitä, kun taas periaatteet ilmentävät kehyksen moraalisia peruste-luja. Seuraukset puolestaan osoittavat, mitä vaikutuksia toiminnan tai ilmiön voidaan odottaa aiheuttavan.

Kehysanalyysin ja vielä tarkemmin ideaelementtien tarkastelun tavoitteena on kiinnittää huomiota siihen, miten eri ideaelementtejä käytetään yhdessä. Kaikki samaan kehykseen yhdistettävät tekstit eivät samanlaisia, vaan elementtien avulla tehdään näkyväksi niitä yhdistävät rakenteet. Lisäksi yksittäinen teksti voi sisältää monimutkaisen joukon eri ideaelementtejä, jotka voivat liittyä moniin eri kehyksiin. (Creed, 2002, s. 37–40)

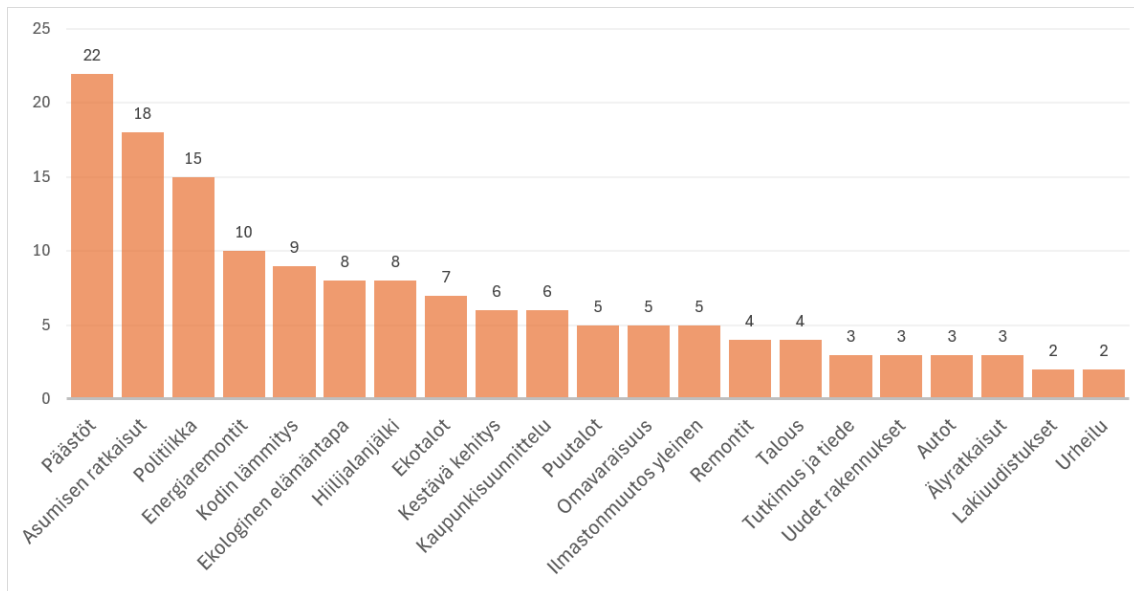
Median tapaa kehystää uusiutuvia energiamuotoja ovat tutkineet esimerkiksi Rochyadi-Reetz ja muut vuonna 2019. Kansainvälisessä vertailussa selvitettiin miten eri maiden mediat kehystävät energiamuotoja ja mistä erot johtuvat. Tutkimuksen mukaan media kehystää uusiutuvia energiamuotoja kolmella tavalla: korostamalla niiden positiivisia puolia, painottamalla niihin liittyviä taloudellisia ja teknologisia ongelmia tai nostamalla esiin ympäristön tai yhteiskunnalliset ongelmat. Positiivinen kehys oli hallitseva, sillä vain noin 30 % artikkeleista sisälsi negatiivisia kehyksiä. Tutkimustulokset osoittivat, että uusiutuvan energian kehystämässä oli merkittäviä eroja tutkimuskohteena olevien maiden välillä. Maissa, joissa hyödynnettiin uusiutumattomia energiamuotoja, median kehystys uusiutuvista energiamuodoista oli negatiivisempi, kuin sellaisten maiden, jotka jo hyödyntävät tai voisivat hyötyä uusista energiateknologioista. Paljon perinteisiä energialähteitä käyttävien maiden mediat korostivat taloudellisia näkökulmia useammin, kritisoivat uusiutuvan energian käyttöönoton vaatimia investointeja ja korostivat fossiilisten

polttoaineiden oletettuja taloudellisia etuja. Kun uusiutuvan energian rakennukset ja asennukset lisääntyivät, niiden kielteiset ympäristö- ja yhteiskunnalliset vaikutukset tulivat myös selkeämmin näkyviksi. Esimerkiksi maisemahaittojen lisääntyessä tuulivoimailoiden rakentamisen seurauksena, julkinen vastustus tai vähintään skeptisyys lisääntyi, mikä heijastui suoraan mediassa. Tämä selittää, miksi maissa, joissa uusiutuvia energialähteitä asennettiin vauhdilla, media käytti kriittistä ympäristö- ja yhteiskunnallista kehystä usein.

4 Ilmastoviisaan asumisen kehukset

Tässä luvussa analysoidaan Helsingin Sanomien näköislehden uutisia ilmastoviisaasta asumisesta kehysanalyysin avulla. Tätä ennen, aineiston artikkelit lajiteltiin niiden sisällön perusteella, jotta aineiston rakenteesta saatiin yleiskuva. Aineiston jaottelu syntyi teemoittelun tuloksena, toimien alkuvaiheen analyysin jäsentelynä, ennen kehysanalyysiin siirtymistä.

Alla näkyvässä kaaviossa aineiston artikkelit ovat lajiteltuna aihepiireittäin.

Kuvio 2. Uutisten aiheet

Artikkelit ryhmiteltiin niiden ensisijaisen sisällöllisen painotuksen perusteella, eli katso- malla, mistä ne kertoivat. Teemat määrittyivät pääosin artikkelin otsikon, käsitellyn ai- heen sekä julkaisuyhteyden (esimerkiksi Poliitiikka, HS Koti, Rakentaminen, Kaupunki) pe- rusteella. Kuvion 1 aihepiirit on nimetty mahdollisimman kuvaavasti, ja ne viittaavat sel- keästi siihen, mitä artikkelit tarkastelevat. Esimerkiksi osa artikkeleista keskittyy asumi- sen päästöihin (päästöt) tai ilmastoviisaan asumisen ratkaisuihin (esimerkiksi asumisen ratkaisut, energiaremontit, kodin lämmitys, ekotalot), kun taas toiset tarkastelevat ilmas- toaihetta laajemmin, jostain tietystä yhteiskunnallisesta näkökulmasta (politiikka,

lakiuudistukset, kaupunkisuunnittelu) käsin. Ilmastonmuutosta saatettiin käsitellä yleisemmin (ilmastonmuutos yleinen) tai jostain tietystä kulmasta (ekologinen elämäntapa, hiilijalanjälki, kestävä kehitys). Jossain artikkeleissa aihe liittyi yksittäisiin ratkaisuihin tai ilmiöihin (omavaraisuus, älyratkaisut, urheilu).

Varsinainen kehysanalyysi eteni luvussa 1.3 ja 3.3 esitellyllä tavalla, ideaelementtejä tunnistamalla. Aineistosta etsittiin millaisia korostavia (metaforat, kuvailut, esimerkit ja iskulauseet) ja argumentoivia (juurisyyt, periaatteet ja seuraukset) elementtejä siitä löytyi ja millaisia kehyksiä näiden perusteella muodostui. Elementtien analysointi mahdollisti toistuvien ja eriävien rakenteiden tunnistamisen, jotka suuntasivat tulkinnan tietyksi kehukseksi. Tämän jälkeen aineistolta kysyttiin a) mikä siinä esitetään ongelmaksi ja b) millaisia tulkintoja esitetään. Vastauksien perusteella kehykset eriteltiin ja nimettiin.

Aineistosta erotettiin kolme selkeästi eniten esiintyvää kehystä, jotka kaikki esittelevät ilmastoviisasta asumista eri kulmista, ilmentävät eri käsityksiä ja johtavat erilaisiin ratkaisuehdotuksiin. Löytyneet kehykset ovat raha, elämäntapa ja tekniset ratkaisut. Vaikka kaikki analysoidut artikkelit eivät asettuneet yksiselitteisesti vain yhden kehyksen alle, nämä kolme kehystä esiintyivät aineistossa selvästi useimmin ja hallitsevimmin. Osa artikkeleista sisälsi piirteitä ja ideaelementtejä useammasta kehyksestä, koska kehyksiä voi olla myös limittäin ja samanaikaisesti.

Seuraavissa alaluvuissa (4.1, 4.2, 4.3) kehykset eritellään ja esimerkkien avulla osoitetaan, miten ilmastoviisaan asumisen teemat muotoutuvat ja mitä ne tarkalleen pitävät sisälleen. Eri näkökulmat toimivat eri ihmisiin, ja lopulta tarkoituksena voi olla joko yksinkertaisesti tiedottaminen, ihmisten herättely, tai toimintaan ja muutokseen motivoiminen.

4.1 Raha

Rahakehyksessä ilmastoviisaan asumisen ongelmaksi määritellään raha. Tässä kehyksessä artikkelit keskittyvät siihen, miten rahalla joko mahdollistetaan ilmastoviisasta

asumista tai toisaalta, miten kalleuden takia ilmastoviisaita ratkaisuja ei voida ottaa käyttöön. Kehyksessä korostuu se, kuinka ihmiset priorisoivat muita asioita ilmastoa säästävien ratkaisujen sijaan. Artikkeleiden taustaoletus on markkinalähtöinen, että ihmiset haluavat ensisijaisesti säästää tai ansaita rahaa. Raha toimii mahdollistajana esimerkiksi remonteille, uusille teknologioille ja ympäristöystävällisemmille lämmitystavoille. Samaan aikaan sen puute aiheuttaa ihmisille, sekä yksilöille että yhteisöille, vaikeuksia tehdä ympäristöystävällisiä valintoja. Rahan puutteen kuvataan estävän ihmisiä ja yrityksiä investoimasta ympäristöystävällisiin ratkaisuihin.

Aikaisempi tutkimus osoittaa, että Suomen ilmastokeskustelu ja ilmastonmuutoksen torjuntatoimet määräytyvät pitkälti kansantalouden kilpailukyvyn mukaan (Uusi-Rauva ja Tienari 2010, s. 499), mikä ilmenee myös esimerkissä (1) alla:

- (1) Jos kivihiilen energiakäyttö kiellettäisiin jo vuodesta 2025 alkaen, johtaisi se Pöyryn arvion mukaan eri puolilla maata ennenaikaisiin korvausinvestointeihin ja kohonneisiin tuotantokustannuksiin. Kiellosta aiheutuisi vuosina 2024–2033 arviolta 190–235 miljoonan euron kustannukset. Vaikutukset olisivat suurimmat Helsingissä, Vaasassa ja Espoossa. (28.03.2018)

Esimerkissä (1) lukijoita varoitellaan kivihiilen energiakäytön ennenaikaisen kiellon taloudellisista seurauksista, jotka ulottuvat koko yhteiskuntaan. Teksti ei niinkään keskity ympäristöllisiin perusteisiin, vaan painottaa sääntelyn aiheuttamia kustannuksia ja vaikutuksia eri kaupungeissa. Taustalla on oletus, että vaikka ihmiset saattavat pitää kivihiilen alasajoa tärkeänä, tulisi kaikkien ihmisten ottaa huomioon sen aikaistamisen kustannukset ja seuraukset. Varsinkin ihmisten, jotka asuvat kaupungeissa, jotka mainitaan. Tätä näkökulmaa vahvistaa asiantuntijana toimivan Pöyryn esittämät pelottelut miljoonaluokan kustannuksista.

Kieltoa käsitellään ehdollisena (“jos kivihiilen energiakäyttö kiellettäisiin”), ja sen seuraukset esitetään konditionaalimuodossa (aiheuttaisi, olisivat), mikä jättää tilaa epävarmuudelle ja mahdollisuuden harkita päätöstä uudelleen. Vaikka kivihiilen kiello on poliittinen päätös, teksti rakentaa kehystä, jossa vastuu päätöksen seurauksista nähdään

ensisijaisesti taloudellisena kysymyksenä. Tekstissä on läsnä pyrkimys vaikuttaa myös kansalaismielipiteeseen ja mahdollisesti äänestyskäyttäytymiseen: esittämällä kivihiilen kiellon hintavana valtion säätelytoimena voidaan synnyttää skeptisyyttä sen tarpeellisuudesta. Tällöin kehys painottaa julkisen vallan vastuuta, mutta samalla sävyttää sitä negatiivisesti taloudellisten rasitteiden kautta.

Kivihiilen lopettamisen vaikutuksesta puhutaan aluksi sanoen jos, ilmaisten ehtoa, jatkuen konditionaalimuodossa olevilla verbeillä (aiheuttaisi, olisivat). Kaikki nämä sanavallinnat kuvastavat seuraamuksia, jotka tulevat tapahtumaan, jos kivihiili kielletään. Esimerkkiä voidaan tulkita siten, että ihmisten halutaan vielä harkitsevan kivihiilen ennenaikaista kieltä, tai vähintään ymmärtävän sen seuraukset. Luettelemalla erityisesti kärsivät kaupungit, teksti puhuttelee mahdollisesti näissä kaupungeissa asuvia, joihin päätökset voivat suoraan vaikuttaa. Vaikka päätös kivihiilen kieltämisestä on poliittinen, eikä varsinaisesti yksilöiden käsissä, voidaan tällä pyrkiä vaikuttamaan äänestäjiin.

Ympäristöystävällisyys ei ole prioriteetti asumisvalintoja tehdessä, vaan asumista lähestytään taloudellisesta näkökulmasta. Asuminen on ihmiselle suuri kuluerä, ja asunnon ostaminen on usein ihmisten koko elämän suurin yksittäinen ostos.

- (2) Höyhtyän mukaan asiakkaat eivät ole valmiita maksamaan asunnostaan puukerrostalossa enempää kuin betonikerrostalossa. Valintaa saattaisivat ohjata ympäristöarvot, jos ihmiset pääsisivät valitsemaan tasavertaisesti vaihtoehtojen väliltä. Puukerrostaloja kehittävä Lakean toimitusjohtaja Timo Mantila sanoo, että uudisasunnon ostajan kiinnostus herää silloin, kun pystytään selkeästi osoittamaan, että vihreä ratkaisu alentaa asumiskustannuksia.” (02.08.2020)

Esimerkissä (2) yllä raha motivoi ketä tahansa asumisvalinnoissa, kunhan sen voidaan todentaa olevan taloudellisesti kannattavaa heille. Esimerkissä ilmenee, että taloudelliset näkökulmat vaikuttavat ihmisten päätöksiin asunnon hankinnassa. Hinta on ensisijainen valintaperuste ihmisille asumisvalintoja tehdessä, mutta toisaalta ekologinen vaihtoehto ei ole poissuljettu heiltäkään, jotka eivät määrittele itseään ekologisiksi. Kun ihmisille kyetään näyttämään, että ekologinen asumisratkaisu on aidosti halvempaa kuin

perinteinen vaihtoehto, on kuluttaja siitä kiinnostunut huolimatta siitä ovatko vihreät arvot hänelle tärkeitä vai eivät.

Ilmastoviisasta asumista ei ole kyetty myymään kuluttajille riittävän vakuuttavasti. ”Eivät ole valmiita maksamaan” viittaa siihen, etteivät kuluttajat näe ympäristöystävällisistä valinnoista koituvia lisäkustannuksia heille perusteltuina. Esimerkissä on läsnä ajatus siitä, että ekologisen valinnan arvo riippuu hinnasta. Tekstissä esiintyvä ”saattaisivat ohjata” -sanavalinta osoittaa epävarmuutta ympäristöarvojen todellisista vaikutuksista kuluttajien päätöksentekoon. Se asettaa ympäristöarvot mahdollisuudeksi, mutta ei ensisijaiseksi välttämättömyydeksi. Ympäristöarvojen painoarvo jää taloudellisten seikkojen varjoon, sillä taloudellisten tekijöiden on jo suoraan todettu (eivät ole valmiita maksamaan enempää), vaikuttavan eniten asumisvalinnoissa, artikkelissa haastateltujen asiantuntijoiden toimesta.

Ääneen kehyksessä pääsevät asiantuntijat. Tutkimus (Kääntä ja muut, 2024) osoittaa, että asiantuntijoita käytetään eri rooleissa: he voivat esiintyä organisaation edustajina, alan yhteisön jäsenenä tai itsenäisinä asiantuntijoina. Yllä mainitussa esimerkissä asiantuntijana kuullaan ovat rakennuttajaa. Rakennuttajat ovat ammattinsa puolesta suoraan sidoksissa rakennushankkeisiin, ja heillä on sisäpiirin tietoa kuluttajien ostokäytöksestä, minkä takia heitä on haastateltu artikkeliin. Asiantuntijan käyttö artikkelissa ei tuo ainoastaan tietämystä ja uusia perspektiivejä uutisiin, vaan tilanteesta riippuen antaa myös näkyvyyttä asiantuntijalle ja mahdollisesti tämän yritykselle tai projektille.

Asiantuntijan valinnalla on merkitystä, tämän ansiosta esimerkissä (2) korostuu markkinalähtöinen ja taloudellinen perspektiivi. Tämä eroaa esimerkiksi tilanteesta, jos asiantuntijana olisi ympäristöjärjestön edustaja, joka saattaisi painottaa yhteiskunnallisia ja ympäristönäkökulmia.

- (3) Hinnalla on väliä, koska ihmiset haluavat edullisia tuotteita. Kuluttajat eivät valitse kaikkein puhtaimmin puuta polttavia laitteita, vaan sellaisia, jotka sopivat kukkarolle." (13.10.2019)

Kun kyseessä ovat yksilöiden rahat, kehys yhdistää ilmastosta kiinnostuneet ja ihmiset, joita ilmastonmuutos ei kiinnosta. Esimerkissä (3) asiantuntija toteaa suoraan kuluttajien välittävän vain hinnasta valitessaan laitteita. Tekstissä ilmenee, että kuluttajat voisivat periaatteessa valita puhtaita puuta polttavia laitteita, (eivät valitse kaikkein puhtaimman), mutta hinta on kaikkein suurin valintakriteeri, eikä muilla ole väliä. Esimerkissä äänen saa asiantuntija, joka asemallaan ja asiantuntijuudellaan, puhuu koko kuluttajakunnan puolesta. Ostopäätös tehdään sen perusteella, mikä on kuluttajalle halvinta, ei ekologisinta. Esimerkissä ei mainita, että jotkut voisivat tehdä valintansa tuotteen puhtauden perusteella, vaan se ikään kuin kielletään yleistyksessä (kuluttajat eivät valitse), kun kaikki kuluttajat niputetaan yhteen.

- (4) Toisaalta puurakentamisen kalleus verrattuna betonirakentamiseen, taitojen ja kokemuksen puute suunnittelussa ja toteutuksessa sekä suurten yritysten muutosvastarinta ja laimea kiinnostus jarruttavat kehitystä. (15.4.2018)

Esimerkissä (4) yllä, puurakentaminen joutuu vastakkainasetteluun betonirakentamisen kanssa. Taloudellisten haasteiden rinnalle luetellaan vielä liuta muita hidasteita puurakentamiselle. Esimerkki keskittyy lähinnä esteisiin ja ongelmiin puurakentamisen edistämässä. Tekstissä ei pohdita tai esitellä mahdollisuuksia eikä tarjota ratkaisuja, vaan painopiste on syissä, miksei puurakentaminen nosta suosiotaan. Tämä luo vaikutelman, että ilmastoviisas rakentaminen on tällä hetkellä lähes mahdotonta, koska kustannukset, osaamisen puute ja vastahakoisuus estävät sen toteutumisen. Esimerkki ikään kuin selittää ja oikeuttaa tilannetta, jossa muuta vaihtoehtoa ei ole, kuin tyytyä betonirakentamiseen.

Toisaalta taas joissain artikkeleissa raha on myös yksi syy, miksi ilmastoviisas asuminen kannattaa. Aineistossa oli myös artikkeleita, joissa asumisen muuttaminen ilmastoystävällisemmäksi itseasiassa säästi rahaa. Artikkeleissa puhuttiin jopa ansaitsemisesta:

ilmastoviisaiden ratkaisujen valitseminen esitettiin tulevaisuudessa valintana, joka toisi rahaa kotiinpäin.

- (5) Ollilan mukaan lämmitystekniikassa tai energiatehokkuudessa laitteiden välillä ei ole suuria eroja. Kustannussäästö tulee siitä, että yksittäisiä pattereita voidaan hallita älysovelluksella: laitteet saa ajastettua lämpiämään haluttuna aikana. Säästöä lämmityskuluihin syntyy, kun alentaa lämpötilaa esimerkiksi työpäivän tai lomamatkan ajaksi.” (29.9.2019)

Esimerkissä (5) elektroniikan ja kodinkoneiden jälleenmyyjän Gigantin tuotepäällikkö Ollila kertoo heidän valikoimissaan tarjolla olevista sähkökäyttöisistä lämpöpaneeleista ja infrapunataululämmittimistä. Nämä uudet järjestelmät ovat paitsi ilmastoa ja energiaa säästäviä, myös rahaa säästäviä. Normaaleja pattereita ja energiaa säästäviä pattereita verrataan ja ilmaistaan, ettei niissä ole juuri eroa eroja. Lukijoiden ei tarvitse pelätä, että energiatehokkaampi valinta olisi tehottomampi kuin normaali. Tutkimuksen mukaan suomalaiset ovat valmiita heikentämään omaa elintasoaan vain vähän ilmaston vuoksi (Paatero ym. 2019, s. 542), on hyödyllistä, että tekstissä tarve tälle kumotaan heti (laitteiden välillä ei ole suuria eroja).

Rahakehyksessä vastuunkantajiksi nousevat yksittäiset kuluttajat ja yritykset, joiden odotetaan toimivan ilmastoviisaasti silloin, kun se on taloudellisesti järkevää. Toisaalta myös asiantuntijat, kuten rakennuttajat ja energiayhtiöt, ovat merkittävässä roolissa, sillä ne tarjoavat kuluttajille vaihtoehtoja ja määrittelevät, miten taloudellinen hyöty on mahdollista saavuttaa tai millä hinnalla kuluttaja voi valita ilmastoviisaammin.

Julkisen valta puolestaan näyttäytyy ennen kaikkea markkinoihin vaikuttavana toimijana, jonka sääntely voi joko lisätä kustannuksia tai mahdollistaa taloudellisesti kannattavia ilmastoviisaita ratkaisuja. Näin vastuu jää hajautetuksi: yksilöiden ja yritysten oletetaan tekevän päätöksiä ensisijaisesti taloudellisten kannustimien perusteella, kun taas julkisen vallan rooli on ohjata markkinoita ilman kohtuuttomia kustannuksia.

Rahakehys rakentuu ennen kaikkea taloudellisten haasteiden ja hyötyjen korostamisen varaan. Kehyksessä ilmastoviisas asuminen esitetään ensisijaisesti toimenä, joka vaatii rahallista panostusta. Tämä voi tarkoittaa yksilön panostusta esimerkiksi tilanteessa, jossa yksilön pitäisi valita kalliimpi lämmitysjärjestelmä tai rakennusyhtiön tapauksessa, kun ilmastoviisaat materiaalit maksavat enemmän. Positiiviseksi ja hyödylliseksi ilmastoviisas asuminen muodostuu kehyksessä, kun kehiksen elementit liittyvät kulujen vähentämiseen tai tulevaisuuden sijoitukseen, esimerkiksi asunnon arvonnousun yhteydessä.

Ympäristö on kehyksessä toissijainen aihe ja ympäristöhyödyt mainitaan usein rahallisen hyödyn yhteydessä ikään kuin sivutuotteena. Kehiksen vakuuttavuus perustuu siihen, että sekä hyödyt että kustannukset konkretisoidaan mitattavina, usein euromääräisinä lukuina. Tämä tekee ilmastoviisaista valinnoista helposti ymmärrettäviä ja vertailtavia, ja näin kehys pyrkii madaltamaan epävarmuutta, jota ilmastoystävällisyyteen ja investointeihin voidaan liittää. Rahakehys yksinkertaistaa ilmastonmuutoksen torjumiseen liittyvät ratkaisut pelkästään taloudellisiin, kun summat on tehty näkyviksi, ilmastoviisas valinta näyttäytyy yksinkertaisena valintana, puolesta ja vastaan.

Tässä rahakehyksessä ilmastonmuutoksen torjunta siis pelkistyy pitkälti kuluttajan tai yrityksen kykyyn ja halukkuuteen investoida. Tämä voi johtaa siihen, että ilmastoviisaus nähdään ensisijaisesti kulutusvalintana tai taloudellisena strategiana, ei yhteiskunnallisena tai moraalisen vastuuna. Tällainen kehystys voi kaventaa ilmastokeskustelua ja jättää varjoon esimerkiksi oikeudenmukaisuuden tai ympäristön itseisarvon näkökulmat.

Tästä voidaan todeta, että rahakehys ohjaa ilmastoviisauden käsitteellistämistä ja käytännön ratkaisuja markkinalähtöisesti. Tämä voi tehdä ilmastotoimista hyväksyttävämpiä ja konkreettisempia laajalle yleisölle, mutta samalla se voi myös rajoittaa muutoksen mahdollisuuksia, jos ilmastoviisaat valinnat jäävät vain niille, joilla on siihen taloudelliset puitteet. Ilmastonmuutoksen hillintä ei siten näyttäydy yhteisenä,

kollektiivisena ponnistuksena. Tästä näkökulmasta rahakehys ei ainoastaan kuvaa todellisuutta vaan myös muokkaa sitä: se luo ymmärrystä siitä, millaisia ilmastoratkaisut "saavat" olla ja kenen vastuulla niiden toteuttaminen on.

4.2 Elämäntapa

Elämäntapakehyksessä ilmastoviisasta asumista kuvataan valintana, joka eroaa tavalliseksi nähdystä tavasta elää. Valinta elää ilmastoviisaasti ei ole helpoin, vaan se vaatii työtä ja aikaa, ja sisältää myös uhrauksia, mutta ihmiset ovat silti tyytyväisiä. Kehykseen kuuluu oletus tavallisesta asumisesta, jota ei uutisissa selitetä. Tämä näkyy kuitenkin vertauksina näihin tavallisista poikkeaviin asumistapoihin, kun tapaa asua ilmastoviisaasti kuvataan esimerkiksi hitaaksi tai uudenaikaiseksi. Tämä oletus sisältää ajatuksen, että tavallinen asuminen on myös tietynlaista.

Nimensä mukaisesti ilmastoviisaasti eletään, koska se on uutisissa esiteltyjen elämäntapa. Kehyksessä korostuvat yksilöiden valinnat, itsenäiset päätökset ja eläminen eri tavalla kuin yhteiskunnassa on totuttu elämään. Valintaan elää ilmastoviisaasti vaikuttavat vahvasti arvot. Ilmastoviisas, ekologinen elämä kehystetään vaativaksi, mutta merkitykselliseksi ja palkitsevaksi. Kehyksessä ääneen pääsevät eniten yksilöt, perheet ja pienet yhteisöt. Artikkelit käsittelevät pääosin ihmisten jokapäiväistä elämää ja tapoja elää ekologisesti. Ilmastonmuutoksen pysäyttämisen ongelmaksi nostetaan myös yksilöiden kulutustottumukset ja resurssien käyttö.

Vaikka ekologisuus onkin nouseva trendi, on ilmastoviisaasti asuminen tässä kehyksessä vielä poikkeavaa, jopa ainutlaatuista. Ainutlaatuisuus ei ainoastaan erottele ilmastoviisasta asumista tavanomaisesta asumisesta, vaan asettaa ekologisesti asuvat erityisen arvokkaaseen asemaan, muita korkeammalle.

- (6) Tunnelma keskellä Jätkäsaaren kivierämaata on todella ainutlaatuinen, ja ainutlaatuisia talot ovatkin. "Ei tällaista ole missään maailmassa", sanoo

taloa esittelevä Suonio. ”Olen juuri lähdössä Tanskaan ja Ruotsiin luennoimaan aiheesta. Nämä rakennukset eivät ole vain asuintaloja vaan myös tutkimuskohde. Kaikki valinnat on tehty ottaen huomioon ekologiset lähtökohdat ja kestäväen kehityksen periaatteet.” (03.06.2018)

Esimerkin (6) ensimmäisessä lauseessa kuvataan, kuinka erilainen esittelyssä oleva talo on verrattuna niin sanottuun normaaliin eli ”kivierämaahan”. Puhutaan myös tunnelmasta, jossa luodaan ajatusta lukijalle, että ekologinen talo on tunnelmallinen, kun taas muut, normaalit talot ovat kylmiä ja harmaita, kivisiä. Ilmastoviisas asuminen on edelläkävijyyttä, vielä tässä vaiheessa elämää uutta, niinkin paljon, että taloista on kiinnostuttu maailmalla ja niistä pääsee luennoimaan. Taustalla on oletus siitä, ettei tavallisista asunnoista lähdetä ulkomaille luennoimaan, sekä ajatus siitä, että vaikka lukija ei olisi muuten kiinnostunut vihreämmästä asumisesta, voisi häntä kiinnostaa taloon liittyvä ulkopuolinen, median ja muiden, kiinnostus. Se että talot ovat lisäksi tutkimuskohde, kertoo lukijalle, että tällainen asuminen todella on ennennäkemätöntä, ja esittelee aiheen tärkeänä. Ilmastoviisaan asumisen voidaan kokea tukevan omaa sosiaalista asemaa ja tämä tunnus voi saada ihmiset tekemään ilmastoviisaita asumisvalintoja.

Tässä kehyksessä ilmastoviisaat asumisratkaisut eroavat selkeästi perinteisistä asumismalleista herättäen kiinnostusta ja ihailua niin kotimaassa kuin ulkomailla. Tämä osoittaa, että ekologinen asuminen ei ole vain käytännöllinen päätös, vaan se voi edustaa myös ihmisen henkilökohtaisia arvoja ja identiteettiä. Whitmarshin ja O'Neillin (2010, s. 309–311) tutkimuksen mukaan ihmisten minäkuva ja se näkevätkö he itsensä ympäristöystävällisenä ihmisenä, vaikuttaa heidän käyttäytymiseensä. Yleinen ympäristöystävällinen minäkuva ennustaa ihmisiä tekemään useita ympäristötekoja. Ilmastomuutoksen henkilökohtainen tärkeys vaikutti tutkimuksessa poliittisiin tekoihin, energian ja veden säästöihin ja muuhun kuluttajakäyttäytymiseen.

Valitsemalla ilmastoviisaan talon ihmiset voivat kokea asumisen tapana toteuttaa itseään. Ilmastoviisaasti asuva henkilö voi kokea ylpeyttä ollessaan osa jotain edistyksellistä, jotain uniikkia, mihin muut eivät ole vielä päässeet mukaan. Whitmarshin ja O'Neillin (2010) tutkimukseen nojaten, ihmiset jotka ovat aiemmin tehneet ilmastotekoja, voivat

jatkaa ilmastoystävällisen minäkuvansa rakentamista valitsemalla esimerkin (6) ilmasto-
iisaan talon.

Elämäntapakehyksessä ihmiset ovat osa yhteisöä, joka kerää ympärilleen samanmielisiä
ihmisiä. Esimerkissä (7) elämäntapa kehys näyttäytyy tietynlaisena statuskysymyksenä.

- (7) Pakuelämää elävät trendikkäät, itsenäiset ja ympäristötietoiset nuoret.
Tai ainakin sosiaalisten medioiden perusteella. Elämäntapaan kuuluu surff-
fausta, söpöt koirat ja työtä, jota voidaan tehdä tien päällä, kuten koo-
dausta, kuvausta tai bloggausta. Kaikki on niin kovin siloiteltua ja täydelli-
sen näköistä. (26.7.2019)

Kun ”paku-eläjiä” kuvaillaan trendikkäiksi, viittaa se siihen, että he olisivat omaksuneet
elämäntavan, koska se on saanut suosiota ja tunnustusta vaihtoehtona perinteiselle ku-
lutuskeskeiselle elämäntavalle. Trendikkyys, itsenäisyys ja etätyöt ovat, varsinkin nuor-
ten keskuudessa, varsin tavoiteltavia asioita, mikä viestii siitä, ettei pakuelämässä ole
kyse ainoastaan ekologisuudesta, vaan kyse voi olla myös sosiaalisen hyväksynnän saa-
misesta ja johonkin ryhmään kuulumisen tavoittelusta.

Toisaalta taas ”paku-eläjien” itsenäisyytensä kuvastaa sitä, että he tekevät omat valin-
tansa, eivätkä välttämättä seuraa valtavirtaa huolimatta siitä, mitä muut siitä ajattelevat.
Heidän ympäristötietoisuutensa taas osoittaa heidän sitoutumisestaan kestäväan elä-
mäntapaan ja ympäristön huomioimisen päätöksenteossa. Esimerkissä mainitut aktivi-
teetit ja harrastukset (surffaaminen ja koirat) korostavat tätä tietynlaista elämäntyyliä, eivätkä
ole vain irrallisia tekemisiä. Surffaaminen voidaan nähdä luonnonläheisenä tapana viet-
tää aikaa ulkona, lajissa, jossa myös korostuu yhteys luontoon, kun harrastetaan luonnon
(aaltojen) säännöillä. Surffaamiseen liittyy myös vahvoja mielikuvia ja stereotyyppioita tie-
tynlaisesta kokonaisvaltaisesta elämäntyylistä, ja harrastus näin vahvistaa mielikuvaa ke-
hyksestä.

Ihmiset jakavat elämäänsä sosiaalisessa mediassa tutuille ja tuntemattomille. Ihmiset
pääsevät näin myös kurkkaamaan elämäntyyliihin, jotka saattavat poiketa omasta

tavasta elää. Esimerkin lause ”tai ainakin sosiaalisten medioiden perusteella”, johdattelee lukijaa arvioimaan kriittisesti asioita, joita näkee sosiaalisessa mediassa. Lause myös valmistele lukijaa siihen, että artikkelissa tullaan mahdollisesti kumoamaan tai ainakin haastamaan näitä näkemyksiä. Ekologisesti elävät voivat esittää sosiaalisessa mediassa, että he elävät täydellistä kiiltokuvaelämää, mutta todellisuus voi olla jotain muuta. Kommentti voidaan tulkita ikään kuin artikkelin kirjoittajan toteamana. Olihan kirjoittaja itse paikalla haastattelemassa artikkelin kohteita ja ilmaisee näin tietävänsä enemmän kuin mitä some antaa ymmärtää. Kohta myös johdattelee lukijaa siihen, että luvassa on jokin erilainen puoli tästä elämästä.

Jos ihmiset eivät elä ekologisesti sosiaalista mediaa ja sitä kautta saatua hyväksyntää varten, on ekologisesti kestävä elämä heille usein henkisesti merkityksellistä, kuten esimerkiksi alla ilmenee.

- (8) Talkoot ovat hänelle ”terapiaa”, jotain konkreettista. Hän, kuten monet talkoolaisista, ovat sitä mieltä, ettei länsimainen individualistinen kulutus- ja elämiskulttuuri ole kestäväällä pohjalla. Heille romahdus on mahdollista lähitulevaisuutta eikä jotain, joka tapahtuu ehkä satojen vuosien päästä. Tämän tiedostaminen aiheuttaa ahdistusta, mihin talkoot ovat mitä mainointia vastalääkettä, muutama heistä kuvailee. (21.06.2018)

Esimerkissä (8) ekologinen elämä asetetaan vastakohtaksi normaalille kulutusta ihanoilvalle elämälle, joka nähdään kestäättömänä. Esimerkin ihmiset eivät koe maallista vaurautta ja tehokkuutta tavoiteltavina asioina. Ilmastoviisas asuminen näyttätyy tietoisena, arvopohjaisena valintana, joka auttaa ihmisiä voimaan kokonaisvaltaisesti hyvin.

Ilmastonmuutos voi vaikuttaa myös ihmisten mielialaan ja mielenterveyteen (Berry ja muut 2010). Artikkelin omavaraisesti elävät ihmiset ovat löytäneet elämäntavasta keinon käsitellä ilmastoahdistustaan, sekä tavan, jolla konkreettisesti vaikuttaa tulevaisuuteen. Toiminta on yhteisöllistä ja elämäntapa ympäristöä kunnioittava, vapauttaen yhteisön jäsenet suurimmista tunnon tuskistaan. Esimerkin (8) kuvailemat ilmastoahdistuksen tunteet mukailevat Ágostonin ja muiden (2022) tutkimuksen tuloksia yleisimmistä ilmastoahdistuksen osa-alueista, joita sitä kokevat tuntevat. Ilmastoahdistuksen osa-alueita

ovat esimerkiksi huoli tulevaisuudesta sekä ahdistus, jotka molemmat on mainittu esimerkissä. Ágostonin ja muiden (2022) tutkimuksessa tunnistettiin myös ilmastosyyllisyyden osa-alueita, kuten esimerkissä näkyvät yksilön vastuu ja syyllisyys. Nämä ilmastosyyllisyyden muodot koetaan rakentaviksi, sillä niihin liittyy ilmastoystävällistä käyttäytymistä ja tarkoituksen tunnetta, tässä esimerkissä talkoot.

Myös seuraavassa esimerkissä (9) alla, elämäntapakehys perustellaan ympäristöystävällisen ja yhteisöllisen ihmisen valintana.

- (9) "Kun kaikki ovat suunnilleen samanhenkisiä, on keskustelut hyvinkin avartavia. Tästä saa valmiuksia monenlaisissa yhteisöissä toimimiseen niin työelämässä kuin mahdollista parisuhdettakin ajatellen."

Yhteisöasuminen on Pihan mielestä ympäristöystävällisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävämpää kuin että jokainen asuisi omassa asunnossaan. (11.08.2020)

Tämä esimerkki esittelee uuden ulottuvuuden ekologiseen asumiseen: se ei ainoastaan vähennä päästöjä, vaan tarjoaa myös henkistä pääomaa, kehittää ja parantaa yksilön kykyä toimia monenlaisissa yhteisöissä ja tilanteissa. Esimerkissä asumisen hyödyt eivät rajoitu vain kattoon pään päällä, vaan yhdessä asuminen kouluttaa myös ihmisiä paremmiksi. Keskeistä on yhteisöllisyyden ja samanhenkisten ihmisten vaikutus elämänlaatuun, esimerkissä mennään jopa niin pitkälle, että arkiset keskustelut ovat kehittäviä asukkaiden kaikilla elämän osa-alueilla, ihan työelämään ja ihmissuhteisiin asti. Yhteisöllisyys näyttäytyy arjen rikastuttajana asukkaille ja avartavat keskustelut opettavaisina.

Ilmastoviisas asuminen nähdään esimerkissä sosiaalisena ratkaisuna, joka tarjoaa vastuksia moniin ihmisten tarpeisiin. Ilmastoviisasta asumista kaipaavat asukkaat voivat yhteisasumisen myötä löytää samanhenkisiä ihmisiä ympärilleen, jossa mahdollisuudet merkityksellisiin ihmissuhteisiin ja rikastuttavaan, yhteiskunnallisesti merkitykselliseen elämään, ovat läsnä.

Seuraavassa esimerkissä (10) kuvataan asumista pohjoisessa omavaraisesti rauhoittavaksi.

- (10) Muutenkin täällä pitää osata elää siten, ettei joka asiaa tarvitse lähteä toimittamaan kylälle. Ruokavarantoja Mäkisellä riittää pariiksi viikoksi. Tämän kaiken taustalla on halu asua juuri näin. Korkealla. Puuhaillen. Kaukana etelän kiireistä, jotka alkoivat uuvuttaa Mäkistä. Tekemistä riittää kyllä. – Mäkinen ei kaipaa luksusta vaan rauhaa. (11.08.2019)

Ensimmäinen lause kuvastaa sitä, kuinka asuakseen kuten artikkelin haastateltu henkilö, on tehtävä valintoja (pitää osata elää siten). Tällä tarkoitetaan sitä, ettei elämä ole samanlaista helppoa ja vaivatonta kuin kaupungissa, jossa kauppa on yleensä minuuttien matkan päässä, vaan menoja tulee suunnitella. Helppoutta tärkeämpää on kuitenkin halu asua juuri näin. Esimerkissä korostetaan myös omavaraisen elämäntavan rauhoittavaa vaikutusta, mikä viittaa siihen, että asuminen näin perustuu paitsi ympäristöarvoihin myös henkilökohtaiseen hyvinvointiin ja elämänlaatuun.

Elämäntapakehyksessä korostuu kiireen ja stressin minimointi, se kuinka ihmiset ovat halunneet omaksua elämäntavan vaihtoehtona yhteiskunnassa yleisesti hyväksytyyn. Elämäntapaa kuvaillaan vastakohtana kulutus- ja elämyskulttuurille sekä ratkaisuna uupumukselle. Normaalialue elämää taas kuvataan lähes poikkeuksetta pinnalliseksi ja tyhjäksi. Vaikka ilmastoviisaasti elämistä kuvataan rauhalliseksi ja vaatimattomaksi, vaatii se kuitenkin työntekoa. Nämä työt, talkoot ja uhraukset kuitenkin kaikki ovat tekoja ja valintoja kohti parempaa elämää ja yhteistä hyvää, joten ne koetaan merkityksellisinä ja tärkeinä.

Seuraavassa esimerkissä (11) kuvaillaan suunnitteilla olevaa ekokylää.

- (11) Kylän keskelle aiotaan rakentaa yhteinen kylätalo, ja robottisähköbussilinjalla on tarkoitus kuljettaa ihmisiä Masalan asemalle. Multasormet voivat kasvattaa omaa ruokaansa palstaviljelyalueella.

“Iso asia on energiajärjestelmä. Tavoitteena on, että kylä tuottaa oman energiansa.” Savolaisen mukaan kylän kuuden hehtaarin aurinkopuistoon on tarkoitus tulla noin 10 000 aurinkopaneelia. (22.06.202)

Esimerkissä yllä kuvaillaan kylää, joka näyttäytyy kokonaisvaltaisesti sen asukkaiden hiilijalanjälkeä pienentävänä. Kylässä asuvat elävät tavallista tietoisemmin ja ekologisemmin, toimien esimerkillisinä kestävän elämäntavan toteuttajina. Heidän valintansa, kuten oman joukkoliikenne bussin käyttö yksityisautoilun sijaan, palstaviljely sekä omavaraisen, vihreän energian hyödyntäminen, kaikki on mietitty heidän elämäntapaansa tukevaksi. Näitä valintoja ei perustella ekologisina, vaan lukijan oletetaan tietävän näiden valintojen olevan päästöjä pienentäviä.

Elämäntapakehys voi muodostua pienistä asioista kuten siitä, että kylässä asuvat ihmiset voivat niin halutessaan viljellä omia ruokiaan, tai isoista asioista, kuten päästöjen hallinnasta aurinkopaneeleilla. Sanavalinnat, kuten oma energia sekä yhteinen kylätalo korostavat yhteisön roolia aktiivisena toimijana ilmastonmuutosta ei odoteta ratkaistavan ylhäältä päin, vaan kansalaiset tarttuvat itse toimeen ja ottavat vastuuta omasta elämästään ja hiilijalanjäljestään.

Esimerkissä ei käsitellä mahdollisia vastoinkäymisiä, joita ekokylä voisi kohdata. Näitä ovat esimerkiksi kylän todelliset kustannukset kuten korkeat alkuinvestoinnit ja rahoitus, käytännön infrastruktuurihaasteet ja siten saavutettavuus, sekä erilaisten tarpeiden yhteensovittaminen. Monia käytännön asioita jää vielä käsittelemättä, esimerkiksi onko tällaiselle kylälle ja elämälle tutkittua kysyntää, haluavatko ihmiset todella asua näin ja miten paikka säilyttää vetovoimansa. Todellisia ympäristövaikutuksia tai esimerkiksi laskelemia ei myöskään esitetä lukijalle.

Ratkaisuksi ilmastonmuutoksen pysäyttämiseksi elämäntapakehyksessä esitetään kokonaisvaltaista hidastamista että yksilöt omaksuisivat ekologisen yksinkertaisen tavan elää. Yksilöillä nähdään olevan paitsi valinta niin myös vastuu vaikuttaa päästöihinsä

muuttamalla omia elintapojaan ja kuluttamistaan. Ilmastoviisas asuminen on arvopohjaisista ja moraalisesti suotavaa, jopa velvoittavaa. Elämäntapakehyksessä ihminen parantaa paitsi hyvinvointiaan myös omaatuntoaan elämällä ilmastoviisaasti, saavuttaen henkisen rauhan ja mahdollisesti jopa tunnustusta ja hyväksyntää samanmielisten yhteisössä.

Elämäntapakehys korostaa yksilön vaikutusmahdollisuuksia ja eettistä vastuuta ilmastomuutoksen torjunnassa. Ilmastoviisas asuminen ei perustu kulutukseen, teknologiaan tai muihin ulkoisiin asioihin, vaan valintaan elää yksinkertaisemmin ja kestäväällä tavalla. Muutos nähdään mahdolliseksi jokaiselle, ei ostamisen tai suorituksen kautta vaan myös esimerkiksi luopumalla voi tehdä ilmastoviisaita valintoja. Kehys ei vetoa rahallisiin kannustimiin, vaan tunteeseen, että ilmastoviisas elämä on itsessään arvokas ja merkityksellinen. Kehys asettaa yksilöt ja yksilöiden tarinat keskiöön.

Johtopäätöksenä voidaan todeta, että elämäntapakehys rakentaa ilmastomuutoksen torjunnasta ennen kaikkea eettistä ja identiteettiin liittyvää kysymystä. Tämä voi toimia voimakkaana motivaattorina niille, jotka etsivät syvempää tarkoitusta ja yhteenkuuluvuutta arkeensa. Kehys tarjoaa myönteisen ja voimaannuttavan tarinan: ihminen ei ole pelkkä kuluttaja vaan aktiivinen toimija, joka voi omilla valinnoillaan vaikuttaa ja kuulua yhteisöön, joka jakaa samat arvot.

Toisaalta kehys voi jättää varjoon monia käytännön realiteetteja ja yhteiskunnallisia rakenteita, jotka vaikuttavat siihen, kuinka saavutettavaa ilmastoviisas elämäntapa todella on. Kehys voi epäsuorasti työntää suurta vastuuta yksilöille ilman, että se ottaa huomioon eriarvoisuutta tai rakenteellisia esteitä. Kaikilla ei ole mahdollisuutta valita yksinkertaista, ekologista elämää – ei taloudellisesti, ajallisesti eikä sosiaalisesti. Lisäksi kun elämäntaparatkaisut esitetään lähes ongelmattomina ja harmonisina, jäävät yhteisölliset ristiriidat, kompromissit ja epäonnistumiset helposti näkymättömiksi.

Ilmastoviisaus näyttäyty ihanteena, johon pitäisi pyrkiä, ja näin kehyksellä voi olla myös normatiivinen tai painostava ulottuvuus. Lopulta elämäntapakehys tarjoaa vaihtoehtoisen tavan ymmärtää ja lähestyä ilmastonmuutosta, mutta sen vaikuttavuus yhteiskunnallisella tasolla riippuu siitä, kuinka laajasti sen ihanteet voivat juurtua ja muotoutua osaksi arjen todellisuutta – ei vain ihanteellista kertomusta.

4.3 Tekniset ratkaisut

Tässä kehyksessä ilmastoviisaan ratkaisuksi esitetään teknologia, remontit ja korjauskenttäminen, sekä uudet innovaatiot. Kehys esittelee teknologiset ratkaisut konkreettisinä ja käytännöllisinä keinoina pienentää asumisen päästöjä ja säästää kustannuksissa. Kehyksen esittelemät ratkaisut ovat hyödyllisiä sekä ympäristölle että kuluttajille. Kehys keskittyy siihen, miten teknologia, automaatio ja energiatehokkaat ratkaisut voivat optimoida asumista, tuoda taloudellisia säästöjä ja pienentää asumisen ympäristövaikutuksia.

Tekniset ratkaisut -kehyksessä korostuu lukijoiden suora neuvonta ja ohjeiden antaminen. Artikkeleissa jaetaan vinkkejä niin energian säästöön kuin päästöjen pienentämiseenkin. Seuraavassa esimerkissä (12) teknologiaa myydään lukijalle, käyttäen konkreettista esimerkkiä, johon monet voivat mahdollisesti samaistua.

- (12) Osaa älyteknologia kiinnostaa ympäristösyistä. Suomessa iso energiasyöppö on lämmitys, jota älyllä saa optimoitua. Kun viikonlopuksi lähtee vaikkapa mökille, tyhjää kotia on turhaa lämmittää normaalilla teholla. (13.09.2020)

Esimerkissä älyteknologia esitetään ratkaisuksi asumisen päästöjen hallinnalle. Vaikka motivaationa saattaisi olla ympäristötietoisuus, älyteknologia esitetään ennen kaikkea arkea helpottavana ratkaisuna, jonka ansiosta yksilö voi osallistua ympäristöystävällisiin tekoihin vaivattomasti ja ilman, että hänen elintasonsa juuri muuttuu eikä hän joudu uhraamaan omaa mukavuuttaan. Mökkiviikonlopun käyttäminen esimerkkitilanteena

pyrkii havainnollistamaan teknologian vaivattomuutta arjessa: energiaa säästyy ilman, että arjen rutiineja tarvitsee miettiä uusiksi, voi lähteä mökille ilman että pitää miettiä onko se esimerkiksi järkevää, jos pitäisi lämmittää sekä mökkiä ja asuntoa. Esimerkki on luotu vetoamaan moneen ja olevan helposti omaan elämään samaistuttava. Toisaalta sanomalla "vaikkapa" lukijalle tarjotaan myös tilaisuus kuvitella tilalle jokin muu tilanne, joka mahdollisesti sopii omaan elämään paremmin. Esimerkki pyrkii osoittamaan, kuinka ympäristöystävälliset valinnat voivat tulla osaksi ihmisten arkea teknologian avulla. Jokainen voi tehdä pieniä ympäristötekoja vaivattomasti ja pienentää omaa energiankulutustaan.

Kehyksessä hyödynnetään paljon asiantuntijoita, koska käsitellyt aiheet ovat yleensä teknisiä tai käsittelevät esimerkiksi tekniikoita ja materiaaleja, joista alan asiantuntijoilla, kuten paikkojen tai materiaalien suunnittelijoilla, arkkitehdeillä tai insinööreillä, uskotaan olevan eniten tietämystä ja osaamista.

- (13) Pääsuunnittelijana Trä Kronorin taloissa toimii arkkitehti Pekka Saatsi. Hänellä on 15 vuoden kokemus vanhojen hirsi- ja puutalojen restaurointisuunnittelusta.

Trä Kronorissa olemme lähteneet etsimään teollisia ratkaisuja, joilla voimme tehdä tavallisten ihmisten tavoitettavissa olevia terveellisiä taloja. Eivät nämä talot tietenkään halpoja ole, mutta tolkun hintaisia kuitenkin", Saatsi sanoo. (30.09.2018)

Asiantuntijan käyttö, tässä tapauksessa pääsuunnittelijana toimivan arkkitehdin, antaa lukijalle varmuutta siitä, että esitetyt ratkaisut ovat harkittuja ja perustuvat vuosien kokemukseen ja ammattitaitoon. Asiantuntija antaa tekstille painoarvoa ja rakentaa luottamusta sen sanomaan. Korostamalla Saatsin roolia juuri pääsuunnittelijana, tekstissä ilmaistaan, että kyseessä on alan johtava ammattilainen, kykenevä vastaamaan ja tarjoamaan uskottavia vastauksia mahdollisiin kysymyksiin taloista. Uuden teknologian talon valitseminen perinteisen sijaan voi huolestuttaa ja pelottaa ihmisiä, joten on ymmärrettävää, että kehyksessä käytetään asiantuntijoita, mahdollisesti poistamaan huolia, mutta myös takaamaan, että kaikki termit, kysymykset ja tiedot tulevat käsitellyiksi

mahdollisimman hyvin. Saatsilla myös ilmaistaan olevan kokemusta perinteisestä rakentamisesta vanhojen hirsi- ja puutalojen parissa, luoden käsitystä monipuolisesta osaamisesta niin perinteisen kuin modernin rakentamisen parista. Epäilevän mieltä voi rauhoittaa, että esimerkin talot eivät ole pelkän modernin teknologian vaan myös asiantuntevan suunnittelun ja perinteisen rakentamisen yhdistämisen tulosta.

Esimerkin ilmaisu tavallisten ihmisten tavoitettavissa olevia terveellisiä taloja yhdistää tekniset ratkaisut fyysiseen hyvinvointiin, kun taloratkaisut tuovat hyötyä paitsi ympäristölle myös asukkaille. Asuntokaupoissa voi mennä moni asia pieleen talossa voi ilmetä esimerkiksi sisäilmaongelmia. ”Tavallisten ihmisten tavoitettavissa” taas tuo esiin ratkaisujen saavutettavuuden: teknologiat ja kestävät ratkaisut eivät ole yksinomaan vain varakkaalle kuluttajaryhmälle, vaan keskivertokuluttajalle. Sanavalinta pehmentää mielikuvia kustannuksista ja luo positiivista, jopa houkuttelevaa kuvaa taloista. Toisaalta taas arkkitehdin suora sitaatti ”eivät nämä talot tietenkään halpoja ole” hallitsee lukijan odotuksia hintoja kohtaan. Rehellinen lähestymistapa voi kuitenkin purra lukijoihin ja estää mahdolliset vastalauseet, kun kustannuksia ei yritetä suoraan peitellä.

Esimerkki maalaa myönteisen tulevaisuudenkuvan, jossa tekniset ratkaisut johtavat ekologiseen ja terveelliseen asumiseen. Teknologian käyttöönotosta syntyy positiivinen ketjureaktio, jossa yksilön elämänlaatu paranee samalla kun asumisen ympäristövaikutukset pienenevät. Puhumalla taloista tolkun hintaisina ja tavallisen ihmisen saavutettavina otetaan myös kantaa siihen, ettei kestävyys saa olla luksusta, vaan kaikille mahdollista. Talot esitetään siis myös sosiaalisesti vastuullisena valintana osana oikeudenmukaista asumista.

Seuraavassa esimerkissä (14), annetaan käytännön vinkkejä, miten parantaa energiatehokkuuttaan.

- (14) Dataopas korostaa mitatun tiedon hyödyntämistä: jotta energialaskua pystyy pienentämään, pitää tietää, mihin energiaa ja rahaa kuluu.

Tässä auttaa esimerkiksi asuntoihin asennettava anturitekniikka. Muutama kymppin langattomilla sensoreilla pystyy keräämään tietoa muun muassa sisäilman lämpötilasta, kosteudesta ja hiilidioksidipitoisuudesta. (22.2.2020)

Ilmastoviisaasti asuminen teknisten ratkaisujen avulla vaatii esimerkin mukaan sen, että energiansäästötoimet perustuvat faktoihin ja mitattaviin tekijöihin. Tässä tapauksessa avuksi tarjotaan Dataopasta ja sensoreita. Teksti myös selittää miten tämä säästö tapahtuu, eikä jätä tätä vain lukijan arvailun varaan. Energialaskun pienentyminen, eli rahan säästön nähdään esimerkissä olevan itsestään selvä tavoite, joka puree lukijoihin, mutta tekstissä vihjataan samalla myös ympäristöhyödyistä, eli energiakulutuksen vähentämisestä. Tämä luo moraalisen velvoitteen teknologian käytöstä, ihmisten tulisi tarttua mahdollisuuteen tehdä ilmastoteko, oli motiivi säästämiseen kumpi tahansa. Kynnystä asentaa ja ottaa käyttöön ilmastoviisasta teknologiaa omaan kotiin on madallettu, kun sitä kerrotaan saavan ”muutamalla kympillä”. Tämä asettaa teknologian hintatason niin alhaiseksi, että siihen liittyvä mahdollinen epävarmuus hälvenee.

Esimerkissä käytettävä tekninen terminologia (anturitekniikka, sensorit) viestii asiantuntemuksesta antaen vaikutelman siitä, että ratkaisut pohjautuvat tieteeseen. Termit voivat olla osalle lukijoista tuntemattomia, luoden kuvaa erityisen edistyksellisistä ja kehityksen kärjessä olevista ratkaisuista. Toisaalta ne voivat samalla näyttäytyä myös vaikeasti ymmärrettävinä ja siten olla ison yleisön saavuttamattomissa.

Seuraavassa esimerkissä (15) lukijaa puhutellaan suoraan.

- (15) Asuntoa ostaessa kannattaa tutkia taloyhtiön energiatodistus. Se kertoo, paljonko energiaa kuluu ja miten rakennusta lämmitetään. Taloyhtiössä jokainen voi vaikuttaa siihen, että energiankulutusta hillitään esimerkiksi perusparannusten yhteydessä. Tiiviimmät ikkunat tarkoittava myös mukavampaa asumista. (02.10.2019)

Esimerkissä lukijaa paitsi kehoitetaan tarkastamaan taloyhtiön energiatodistus, myös kerrotaan mitä tietoa sieltä kannattaa etsiä ja miksi. Lause ”taloyhtiössä jokainen voi

vaikuttaa”, siirtää vielä lisää vastuusta ja vallasta lukijalle. Lause voidaan myös tulkita kannustavana ja osallistumaan rohkeasevana. Taloyhtiön asukasta ei kuvata passiivisena kuluttajana vaan aktiivisena päätöksentekijänä, jolla on valta valita energiatehokkuutta edistäviä ratkaisuja. Ilmastokeskustelussa yksittäinen ihminen voi tuntea, ettei tilanne ole hänen hallittavissaan, mutta tässä lauseessa korostuu ajatus siitä, että kaikilla on vaikutusvaltaa. Lause myös kumoaa käsityksen siitä, että taloyhtiön päätökset olisivat vain esimerkiksi taloyhtiön hallituksen vastuulla. Tämä vahvistaa lukijan tunnetta omasta toimijuudesta ja vastuusta.

Esimerkissä ilmenee kehyksessä monesti näkyvä ilmiö, eli pienten ratkaisujen ja tekojen ehdottaminen. Tällä vältetään tekemästä liian painostava tunne lukijalle, ilman riittämättömyyden tunnetta, mutta mahdollisuuden tehdä osuutensa. Lähestymistapa antaa tilaa tunteelle, että jokaisella teolla on merkitystä, myös niillä, jotka vaikuttavat pieniltä. Viittaamalla perusparannusten yhteydessä tehtäviin toimiin, teksti tarjoaa myös energiatehokkuustoimien ajoittamiseen ajankohtaan, jolloin se on helpointa.

Tekniset ratkaisut -kehyksessä tasapainotellaan ympäristövastuun, taloudellisten hyötyjen ja asumisen mukavuuden välillä. Kuten esimerkissä (15), energiatodistuksen mainitseminen kannustaa lukijoita valitsemaan energiatehokkaampia asuntoja, mikä pienentää asumisen hiilijalanjälkeä, mutta tarkoittaa yleensä myös taloudellista säästöä. Viimeisessä lauseessa tiiviimpien ikkunoiden kerrotaan myös parantavan asumismukavuutta. Tämä ilmaistaan ikään kuin pehmeänä vinkkinä, ilman että kuormitetaan lukijaa moraalisisella velvollisuudella, jota ympäristönsuojelu voi aiheuttaa, jos jotain on pakko tehdä. Sen sijaan, korostetaan hyötyjä, jotka parantavat arjen laatua.

Seuraavassa esimerkissä (16) näytetään, mitä muita hyötyjä edistyksellisyydestä teknisten ratkaisujen käyttöönotossa voi olla.

- (16) [Otsikko] Raisiolaiset edelläkävijät [väliotsikko] Jos taloyhtiön energiaremontit olisi jätetty tekemättä, asumiskulut olisivat nousseet. [leipäteksti] Raisiossa sijaitseva kolmen kerrostalon Asunto-osakeyhtiö Sorolaisenmäki

on energiatehokkuuden mallikansalainen. Vajaa neljä vuotta sitten tehty putki- ja energiatehokkuusremontin yhdistelmä on säästänyt asukkaiden rahoja jo yli 150 000 euron edestä. (22.03.2020)

Esimerkissä yllä (16), taloyhtiö Raisiossa on tehnyt energiaremontin, ja ansainnut sillä artikkelissa kaupungissa ennakkoluulottoman ja esimerkillisen leiman. Energiaremontti teki talosta raisiolaisen edelläkävijän jaa energiatehokkuuden mallikansalaisen, ja teksti antaa näin talolle ihmisen ominaisuuksia ja kykyjä, tehden tästä talosta ihailtavan. Mallikansalaiseksi kutsumalla, teksti kertoo lukijalle, että tämä on tavoiteltavaa, näin vastuulliset taloyhtiöt toimivat.

Väliotsikon konditionaalimuotoinen lause näyttää selkeän syyseuraus tapahtumaketjun: remontin tekeminen johti säästöihin, kun taas niiden tekemättä jättäminen olisi johtanut kustannusten nousuun, tapahtumaketju on helposti sisäistettävä lukijalle. Jos-lause on tehokas retorinen työkalu tässä kontekstissa, maalaten varoittavan vaihtoehtoisen todellisuuden, ja korostaen onnistuneen energiaremontin merkitystä. Remonttien hyödyt (yli 150 000 euron säästöt) esitetään välittömästi tämän jälkeen ja esitetään yksiselitteisesti kiistattomina etuina.

Artikkelissa korostuvat onnistumiset ja remontin hyödyt ja mahdollisuudet. Koska taloyhtiö on toiminut edelläkävijänä, ensimmäisenä raisiolaisena tekemään tällaista putkiremonttia, on siihen varmasti liittynyt myös haasteita ja riskejä. Kun puhutaan edelläkävijyydestä, tarkoittaa se, ettei jotain ole tehty ennen, mikä taas tarkoittaa sitä, ettei ratkaisua ole voitu vain kopioida muualta, vaan kaikki keinot ja tavat tehdä on pitänyt keksiä ja ratkaista itse. Nyt tekstissä on mielikuva mutkattomasta ja remontista, joka voidaan suoraan implementoida seuraavaan taloyhtiöön. Edelläkävijänä toimiminen kuitenkin edellytti taloyhtiöltä resursseja ja rohkeutta, sillä ilman aiempia remontteja esikuvina, päätökseen remontoida on liittynyt epätietoisuutta, ja asukkaiden sitouttaminen sekä taloudellinen panostus ovat olleet ratkaisevassa roolissa, kun päätös energiaremontista on tehty.

Myös seuraavassa esimerkissä alla (17), taloyhtiö on saanut todella perustella monelta eri kantilta asukkailleen remonttien kannattavuuden.

- (17) ”Emme me tätä lottovoittona esitelleet yhtiökokouksessa, vaan mahdollisuutena pienentää omaa hiilijalanjälkeämme”, Herajärvi sanoo. Mutta ei aurinkosähkö pelkästään arvoja peilaa. Parhaimmillaan se nostaa kiinteistön arvoa. (22.11.2020)

Esimerkissä ilmenee taloyhtiön tarve tasapainotella taloudellisten ja ympäristöarvojen välillä, jotta asukkaat saatiin sitoutumaan aurinkosähkön käyttöönottoon. Haastatellun asukkaan Herajärvien lainaus antaa ymmärtää, että osittainen siirtyminen aurinkosähkөөn ei ole ollut mikään suuri rahallinen voitto, mutta että asukkaat ovat tämän myös tietäneet eikä heitä ole remonttiin mitenkään huijattukaan. Taloyhtiö on halunnut välttää liioitellut lupaukset ja päätyneet informoimaan asukkaita mahdollisuudella pienentää asumisen hiilijalanjälkeä. Suuret kuluerät voivat aiheuttaa negatiivisia tunteita asujissa, joten lainauksessaan Herajärvi tuo esiin päätöksen harkittua maltillisuutta, osoittaen näin myös ymmärrystä asiakkaita kohtaan.

Liiallisten lupauksen välttely näkyy myös esimerkin viimeisen lauseen sanavalinnassa parhaimmillaan, joka jättää rivien väliin myös kysymyksen siitä, mitä pahimmillaan voisi tapahtua. Lause tekee arvon nousun väitteestä houkuttelevan, koska se maalaa kuvan parhaasta mahdollisesta lopputuloksesta ja hyötyjen maksimoinnista. Lähestymistapa myös siirtää osan vastuusta lukijalle, joka voi sitten itse arvioida riskejä ja mahdollisia skenaarioita, joissa energiaremontti epäonnistuu. Valinta on harkittu, se herättää tietyn mielikuvan, viemättä keskustelua riskeihin, jotka voisivat tehdä aurinkosähkөөstä vähemmän houkuttelevan vaihtoehdon.

Monitahoinen perustelu (hiilijalanjäljen pienennys, pieni säästö sekä kiinteistön arvon nousu) mahdollistaa sen, että erilaiset ihmiset voivat löytää itselleen sopivimman merkityksen ja syyn tukea remonttia kotiinsa. Ilmastoviisaat ratkaisut pyritään esittelemään houkuttelevina laajalle joukolle asukkaita. Kun ympäristöarvot, taloudellinen hyöty ja

kiinteistön arvon nousu kietoutuvat kaikki yhteen, remontti voi näyttäytyä järkevänä sijoituksena niin yksilön kuin taloyhtiönkin näkökulmasta.

Voidaan todeta, että tekniset ratkaisut -kehys tarjoaa matalan kynnyksen tavan sitoutua ilmastoviisaaseen asumiseen. Se puhuttelee erityisesti niitä, jotka eivät ole valmiita tai halukkaita muuttamaan elämäntapaansa, mutta jotka voivat nähdä teknologian mahdollisuudet taloudellisesti ja käytännöllisesti järkevinä. Kehyksen voima on siinä, että se yhdistää konkreettiset hyödyt – kuten säästöt ja kiinteistön arvon nousun – huomaamattomiin, vaivattomiin muutoksiin, jotka eivät edellytä yksilöltä aktiivista toimijuutta tai arvomaailman muutosta.

Tämä lähestymistapa voi kuitenkin myös kaventaa ymmärrystä ilmastoviisaudesta. Kun yksilö nähdään passiivisena käyttäjänä, oma vastuu ja moraaliset valinnat voivat jäädä sivuun. Ilmastoviisaus typistyy teknologiseksi kysymykseksi, jonka ratkaiseminen jätetään asiantuntijoiden ja yritysten käsiin. Tällöin yksilön rooli jää reaktiiviseksi – omaksumaan se, mikä on tarjolla, ilman päätöksentekoon osallistumista tai ratkaisujen eettisyyden arvioimista laajemmassa kontekstissa.

Vaikka teknologinen kehys voi houkutella isoa joukkoa, siihen liittyy riski liiallisesta uskomisesta teknologiaan. Jos uskotaan, että ongelmat voidaan ratkaista pelkästään energiatehokkuudella, jäävät laajemmat rakenteelliset ja kulttuuriset muutostarpeet helposti käsittelemättä. Teknologian ympärille rakentuva ilmastoviisaus voi siten ylläpitää nykyistä kulutuskeskeistä elämäntapaa sen sijaan, että se kyseenalaistaisi sitä.

5 Päätäntö

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, miten ilmastoviisasta asumista kehystetään Helsingin Sanomien uutisissa. Ensimmäinen tutkimuskysymys oli, minkälaisia ongelmia ilmastoviisaaseen asumiseen liitetään Helsingin Sanomissa. Toinen tutkimuskysymys oli, kuka määrittelee ongelman. Tutkimuksen aineistona toimi Helsingin Sanomien lehden uutiset, jotka käsittelivät asumista ja ilmastonmuutosta. Aineisto koostui 148 artikkelista, uutisesta ja mielipidekirjoituksesta, jotka on kerätty osana DeCarbon Home -hankkeen media-aineistoa.

Ensimmäiseen tutkimuskysymykseen vastasin kehysanalyysin avulla tarkastelemalla, millaisia kielellisiä valintoja ja painotuksia aineistossa esiintyi. Näiden perusteella jäseniin kolme toistuvaa kehystä, joiden kautta ilmastoviisasta asumista ja siihen liittyviä ongelmia tarkasteltiin: raha, elämäntapa ja tekniset ratkaisut. Taloudellinen kehys painotti kustannuksia ja kuluttajien ostovoimaa, kun taas elämäntapakehyksessä korostuivat yksilön valinnat, arvot ja arjen tasolla tehtävät päätökset. Teknisten ratkaisujen kehys keskittyi puolestaan energiatehokkuuteen, rakennusteknologiaan ja konkreettisiin keinoihin päästöjen vähentämiseksi. Nämä kehykset eivät ole toisensa poissulkevia, mutta ne tarjoavat erilaisia tapoja hahmottaa ja jäsentää ilmastoviisaan asumisen haasteita.

Toiseen tutkimuskysymykseen vastasin analysoimalla, keiden näkemykset ja äänet saavat tilaa uutisissa. Aineistossa nousi esiin, että raha- ja tekniset ratkaisut -kehyksissä aiheesta pääsivät puhumaan asiantuntijat, viranomaiset ja poliitikot. Näissä kehyksissä äänessä olivat usein erilaiset alansa edustaja, jotka tarkastelivat ilmastoviisasta asumista laajempien kokonaisuuksien esimerkiksi rakentamisen tai poliittisen päätösten kautta. Keskustelu keskittyi infrastruktuuriin, energiapolitiikkaan sekä valtion ja kuntien rooliin. Sen sijaan elämäntapakehyksessä korostui yksilöiden ja pienten yhteisöjen näkökulmat. Näin eri kehykset tarjoavat paitsi erilaisia tulkintamalleja, myös määrittelevät ilmastoviisaan asumisen ongelmia ja esittävät kenellä vastuu nähdään olevan ongelmien ratkaisussa.

Tulokset myötäilevät myös aiempaa tutkimusta, esimerkiksi jo aiemmin esittelemäni Sanna Fogde (2022) pro gradu -tutkielmassaan että Lovell (2004), tekivät samanlaisia löydöksiä tutkiessaan ilmastoviisaan asumisen diskursseja ja kehyksiä. Sekä Fogde (2022) että Lovell (2004), molemmat löysivät tutkimuksissaan samankaltaisia teemoja ja aihepiirejä, kun mitä tämä tutkimus tarjosi. Ilmastoviisaaseen asumiseen ja sen käsittelyyn käytetään eniten rahaan, elämäntapoihin sekä teknisiin ratkaisuihin liitettäviä teemoja.

Näiden kehysten hallitsevuutta Helsingin Sanomissa voidaan perustella osittain esimerkiksi journalististen yleisten käytäntöjen kautta. Talouteen liittyvät kehykset ovat mediassa usein keskiössä, sillä talousasiat ovat lukijoille suorassa yhteydessä heidän arkielämänsä. Suomen ja maailman taloustilanne, kuten inflaatio tai kotitalouksien ostovoiman heikkeneminen, vaikuttavat suoraan ihmisiin. Teknisten ratkaisujen kehys puolestaan vastaa ilmastojournalismissa usein liitettyyn haasteeseen, jossa ilmastonmuutoksesta puhuminen koetaan monimutkaiseksi, abstraktiksi ja toivottomuutta herättäväksi. Konkreettisten teknisten ratkaisujen esiin tuominen tuo keskusteluun selkeitä ratkaisuja. Elämäntapa kehyksessä taas ilmastoviisas asuminen näyttäytyy yksilötasolla merkityksellisenä, media hyödyntää mielellään yksilötarinoita ja henkilökuvia, koska ne herättävät tunteita ja ovat mahdollisesti helpommin samaistuttavia.

Koska tutkimukseni mukaillee niin vahvasti aiempien tutkimusten löydöksiä, voidaan argumentoida olevan varsin yleistä, että ilmastoviisaasta asumisesta puhutaan useimmiten käsitellen sen taloudellisia, arvoihin ja identiteettiin perustuvia (elämäntapa), sekä teknisiä hyötyjä. Myös aiempi tutkimus ilmastojournalismista (ks. kappale 2.2) osoittaa aiheen olevan monesti vaikea käsitellä, esimerkiksi sen tieteellisyyden ja abstraktiuden vuolaaksi, on luonnollista, että ilmastoviisasta asumista sitten päädytään lähestymään usein samoista, ehkä toimiviksi todetuista kulmista ja kehyksistä. Kuten aiempi tutkimus kertoo, että vaikka ilmastojournalismi koetaan tärkeäksi, se koetaan myös vähemmän laadukkaaksi kuin muu journalismi. Tämä voi johtaa siihen, että journalistit tukeutuvat tuttuihin ja turvallisiin, vakiintuneisiin kehyksiin, käsitellessään aihetta. Aiheen

tieteellisyys ja monimutkaisuus haastaa journalistia, aihe tulisi esitellä lukijalle selkeästi, kiinnostavasti ja uutiskriteerit täyttävästi, joten kehykset pysyvät samoina.

Tutkimus siis osoittaa, että median tapa esittää ilmastoviisasta asumista on suhteellisen vakiintunut. Tämä voi viitata siihen, että tietyt kehykset ovat hallitsevia ja vaikeasti haastettavissa. Nämä kehykset eivät ainoastaan heijasta yhteiskunnallista keskustelua vaan myös muokkaavat sitä. Tämä tutkimus toi uutta näkökulmaa erityisesti siihen, miten ilmastoviisas asuminen kehystyy suomalaisessa valtamediassa.

Tässä tutkimuksessa löydetty kehykset kertovat siitä, kuinka media rakentaa ja vahvistaa tiettyjä tapoja ymmärtää ilmastoviisasta asumista. Media ei ainoastaan välitä tietoa, vaan sillä on myös valta ohjata ihmisiä esille tuomillaan näkökulmilla ja painotuksilla. Se, että ilmastoviisasta asumista kehystetään ensisijaisesti rahan, elämäntapojen ja teknisten ratkaisujen kehysten avulla, muovaa lukijoiden tapaa ajatella aiheesta, tai päiväjärjestysteorian mukaisesti ainakin ehdottaa *mitä* ajatella enemmän. Koska media vaikuttaa osaltaan siihen, miten ihmiset ymmärtävät ja käsittelevät ilmastonmuutosta ja ilmastoviisasta asumista, voidaan kysyä, millaisia seurauksia kehystämällä on.

Kehystämällä on merkittäviä seurauksia ympäröivään maailmaan, sillä se vaikuttaa siihen, miten ilmastoviisas asuminen ymmärretään ja millaisia ratkaisuja pidetään mahdollisina tai ensisijaisina. Kun ilmastoviisasta kehystetään ensisijaisesti löytämieni kehysten kautta, korostuvat nämä näkökulman myös keskusteluissa ja muovaavat ihmisten ajattelua. Samalla toiset, vaihtoehtoiset kehykset, jäävät varjoon, tai ainakin vähemmälle käsitteilylle. Kun kehyksissä korostui yksilönvastuun merkitys ilmastonmuutoksen torjunnassa, johtaa se siihen, että vastuu ilmastosta pyritään siirtämään täysin yksilöille ja kotitalouksille, vaikka monet ratkaisut edellyttäisivät myös poliittisia päätöksiä ja laajempia yhteiskunnallisia muutoksia. Samaan aikaan, jos kaikki vastuu on yksilöillä, voi se johtaa eriarvoistumiseen, kun ilmastonmuutoksen torjuminen ja ilmastoviisaasti asuminen jää vain hyväosaisten mahdollisuudeksi ja toisaalta heidän harteilleen.

Tämän tutkimuksen tuloksia voidaan hyödyntää tarkastelemalla kriittisesti sitä, millaista ilmastokeskustelua mediassa käydään ja voitaisiinko sitä monipuolistaa. Jos tavoitteena on edistää ja valtavirtaistaa ilmastoviisasta asumista laajemmin, on hyödyllistä pohtia, olisiko median tarpeellista tuoda esiin uusia kehyksiä aiheesta. Tulokset voivat auttaa ymmärtämään, miten ihmisten asenteisiin ja käyttäytymiseen voidaan vaikuttaa. Jos ilmastoviisas asuminen tällä hetkellä kehystetään pääasiassa kuluttajien valintana, millaiset viestit ja kehykset voisivat laajentaa keskustelua kohti yhteiskunnallisempaa vaikuttamista. Kehystämisen monipuolistaminen mahdollistaisi laajemmän ymmärryksen ongelman luonteesta. Tämä voi tukea eri toimijoita löytämään helpommin omat roolinsa ja mahdollisuutensa ilmastonmuutoksen hidastamisessa.

Tässä tutkimuksessa käytetty aineisto rajautui Helsingin Sanomien julkaisuissa ilmestyneisiin uutisiin, mikä rajaa tarkastelun yhteen mediatoimijaan ja sen journalistisiin linjauksiin. Tämä voi vaikuttaa löydösten yleistettävyyteen muiden medioiden suhteen. Lisäksi kehysanalyysi on luonteeltaan tulkinnallinen menetelmä, jossa analyysin tekijän näkemykset ja valinnat vaikuttavat siihen, millaisia kehyksiä aineistosta nostetaan esiin. Kehykset voivat myös limittyä ja esiintyä samassa artikkelissa rinnakkain, mikä tuo analyysiin moniulotteisuutta mutta myös tulkinnallista haastetta. Näistä syistä tuloksia kannattaa tarkastella kontekstisidonnaisina, osana laajempaa keskustelua ilmastoviisaasta asumisesta ja sen mediakuvasta.

Jatkossa tutkimusta voisi laajentaa analysoiden muita mediakanavia, kuten iltapäivälehtiä tai paikallislehtiä, joissa yleisöpohja, paikalliset asenteet ilmastoviisauteen liittyen ja journalistiset käytännöt voivat poiketa merkittävästi ja näin vaikuttaa uutisointiin. Lisäksi olisi hyödyllistä tutkia, miten ilmastoviisasta asumista kehystetään sosiaalisessa mediassa, jossa viestintä tarjoaa vuorovaikutteista keskustelua postausten kommentoinnin ja jakamisen avulla. Myös yleisötutkimus, jossa selvitetään, miten ihmiset kokevat ja sisäistävät eri kehykset, voisi tarjota tärkeää tietoa siitä, millaiset viestit vaikuttavat asenteisiin ja toimintaan tehokkaimmin. Tämä voisi tukea ilmastoviestinnän kehittämistä sekä median että päätöksentekijöiden näkökulmasta.

Lähteet

- Ágoston, C., Csaba, B., Nagy, B., Kóváry, Z., Dúll, A., Rác, J., & Demetrovics, Z. (2022-02-21). Identifying Types of Eco-Anxiety, Eco-Guilt, Eco-Grief, and Eco-Coping in a Climate-Sensitive Population: A Qualitative Study. *International journal of environmental research and public health*, 19(4), 2461. <https://doi.org/10.3390/ijerph19042461>
- Asplund, T. (2014). *Climate Change Frames and Frame Formation: An Analysis of Climate Change Communication in the Swedish Agricultural Sector*. Linköping University Electronic Press.
- Baird, G. (2015). Users' perceptions of sustainable buildings – Key findings of recent studies. *Renewable energy*, 73, 77–83. <https://doi.org/10.1016/j.renene.2014.04.004>
- Barlow, J., & Ozaki, R. (2003). Achieving 'Customer Focus' in Private Housebuilding: Current Practice and Lessons from Other Industries. *Housing studies*, 18(1), 87–101. <https://doi.org/10.1080/0267303032000076858>
- Berglez, P. (2011). Inside, outside, and beyond media logic: Journalistic creativity in climate reporting. *Media, culture & society*, 33(3), 449–465. <https://doi.org/10.1177/0163443710394903>
- Berry, H. L., Bowen, K., & Kjellstrom, T. (2010). Climate change and mental health: A causal pathways framework. *International Journal of Public Health*, 55(2), 123–132. <https://doi.org/10.1007/s00038-009-0112-0>
- Björnehed, E. & Erikson, J. (2018). Making the most of the frame: Developing the analytical potential of frame analysis. *Policy Studies*, 39(2), pp. 109–126. [doi:10.1080/01442872.2018.1434874](https://doi.org/10.1080/01442872.2018.1434874)
- Creed, W. E., Langstraat, J. A., & Scully, M. A. (2002). A picture of the frame: Frame analysis as technique and as politics. *Organizational research methods*, 5(1), 34–55. <https://doi.org/10.1177/1094428102005001004>
- D'Angelo, P. & Kuypers, J. A. (2010). *Doing Framing Analysis. Empirical and Theoretical Perspectives*. Oxford: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203864463>

- D' Angelo, P. (2002). News Framing as a Multiparadigmatic Research Program: A Response to Entman. *Journal of Communication*, 52(4), 870–888. <https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.2002.tb02578.x>
- Dearing, J. W., Rogers, E. M. & Everett Rogers. (1996). *Agenda-Setting*. SAGE Publications, Inc.
- Dotson, D. M., Jacobson, S. K., Kaid, L. L., & Carlton, J. S. (2012). Media Coverage of Climate Change in Chile: A Content Analysis of Conservative and Liberal Newspapers. *Environmental communication*, 6(1), 64–81. <https://doi.org/10.1080/17524032.2011.642078>
- Entman, R. M. (1993). Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm. *Journal of Communication*, 43(4), 51–58. doi:10.1111/j.1460-2466.1993.tb01304.x
- Feldman, L., Hart, P. S., & Milosevic, T. (2017-05-01). Polarizing news? Representations of threat and efficacy in leading US newspapers' coverage of climate change. *Public understanding of science (Bristol, England)*, 26(4), 481–497. <https://doi.org/10.1177/0963662515595348>
- Fogde, S. (2022). *Ilmastoviisaan asumisen representaatiot: Tarkastelussa Yleisradion verkkouutiset* [pro gradu -tutkielma, Vaasan yliopisto]. Osuva. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2022050131750>
- Ford, J. D. & King, D. (2015). Coverage and framing of climate change adaptation in the media: A review of influential North American newspapers during 1993–2013. *Environmental science & policy*, 48, 137–146. <https://doi.org/10.1016/j.envsci.2014.12.003>
- Gamson, W. A. & Lasch, K. E. (1983). The Political Culture of Social Welfare Policy. Teoksesa Spiro, S., & Yuchtman-Yaar, E. (1983). *Evaluating the welfare state: social and political perspectives*, 397–415. New York: Academic Press.
- Goffman, E. & Berger, B. M. (1986). *Frame analysis: An essay on the organization of experience* (Repr., [new ed.]). Boston: Northeastern University Press.
- Hansen, A., & Doyle, J. (2011). Communicating the environment: Guest editors' introduction. *The international communication gazette*, 73(1-2), 3–6. <https://doi.org/10.1177/1748048510386738>

- Hart, P. S. (2011). One or Many? The Influence of Episodic and Thematic Climate Change Frames on Policy Preferences and Individual Behavior Change. *Science communication*, 33(1), 28–51. <https://doi.org/10.1177/1075547010366400>
- Hase, V., Mahl, D., Schäfer, M. S., & Keller, T. R. (2021). Climate change in news media across the globe: An automated analysis of issue attention and themes in climate change coverage in 10 countries (2006–2018). *Global environmental change*, 70, 102353. <https://doi.org/10.1016/j.gloenvcha.2021.102353>
- Herrala, H. (2023). *Ilmastoystävällisen asumisen diskursiiviset mielikuvat asumisen medioissa* [pro gradu -tutkielma]. Osuva. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2023041336300>
- Huttunen, A. (2018). Irakin sota suomalaisessa mediassa. Kehysanalyysi Helsingin Sanomien ja Ilta-Sanomien konfliktiuutisoinnista [pro gradu -tutkielma, Tampereen yliopisto]. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:uta-201901031045>
- Höijer, B. (2010). Emotional anchoring and objectification in the media reporting on climate change. *Public understanding of science (Bristol, England)*, 19(6), 717–731. <https://doi.org/10.1177/0963662509348863>
- Horta, A., Carvalho, A., & Schmidt, L. (2017). The hegemony of global politics: News coverage of climate change in a small country. *Society & natural resources*, 30(10), 1246–1260. <https://doi.org/10.1080/08941920.2017.1295497>
- InfoFinland. (2024). *Asuminen Suomessa*. Noudettu 10.10.2024 osoitteesta <https://www.infofinland.fi/fi/housing/housing-in-finland>
- Julkisen Sanan Neuvosto (2011). *Journalistin ohjeet ja liite*. Noudettu 29.04.2022 osoitteesta: https://www.jsn.fi/journalistin_ohjeet/
- Karvonen, E. (2000). *Tulkintakehys (frame) ja kehystäminen*. *Tiedotustutkimus*, 23(2), pp. 78–84.
- Keskitalo, E. C. H., Westerhoff, L., & Juhola, S. (2012). Agenda-setting on the environment: The development of climate change adaptation as an issue in European states. *Environmental policy and governance*, 22(6), 381–394. <https://doi.org/10.1002/eet.1579>

- Kansallinen mediatutkimus (2024). *KMT 2024 Lehtien lukijamäärät*. KMT. <https://mediametrics.fi/tilastot/>
- Kykkilähti, E., Autio, M., Harvio, V., Holmberg, U. & Toppinen, A. (2022). Co-developing sustainability - a consumer-inclusive approach to wooden housing business in Finland. *Housing studies, ahead-of-print(ahead-of-print)*, 1–20. <https://doi.org/10.1080/02673037.2022.2114592>
- Kääntä, L., Koskela, M., Syrjälä, H., & Salmela, E. (2024). “We Need to Build Carbon-Neutral Houses” – Discourses of Responsible Expertise in Finnish Professional Media. *Environmental Communication*, 18(7), 912–926. <https://doi.org/10.1080/17524032.2024.2327064>
- Lovell, H. (2004). Framing sustainable housing as a solution to climate change. *Journal of environmental policy & planning*, 6(1), 35–55. <https://doi.org/10.1080/1523908042000259677>
- Lyytimäki, J. (2011). Mainstreaming climate policy: The role of media coverage in Finland. *Mitigation and adaptation strategies for global change*, 16(6), 649–661. <https://doi.org/10.1007/s11027-011-9286-x>
- Lyon, T. & Lyon, T. P. (2012). *Good Cop - Bad Cop: Environmental NGOs and Their Strategies Toward Business*. Taylor and Francis.
- Mata, É., Peñaloza, D., Sandkvist, F., & Nyberg, T. (2021). What is stopping low-carbon buildings? A global review of enablers and barriers. *Energy research & social science*, 82, 102261. <https://doi.org/10.1016/j.erss.2021.102261>
- McKay, R., Martin, G., & Goemans, M. (2023). Politics, housing and climate adaptation in Ottawa, Canada. *Canadian journal of urban research*, 32(2), 59–77.
- Morris, C., Price, C., & Nerlich, B. (2024). Biochar in the UK Print News Media: Issue Frames and Their Implications for Opening up Debate About Land-based Greenhouse Gas Removal. *Environmental communication*, 18(8), 1168–1185. <https://doi.org/10.1080/17524032.2024.2357318>
- Newman, N., Fletcher, R., Schulz, A., Andi, S., & Nielsen, R. K. (2020). *Reuters Institute digital news report 2020*. <https://doi.org/10.60625/risj-048n-ap07>

- Olausson, U. (2009-07-01). Global warming—global responsibility? Media frames of collective action and scientific certainty. *Public understanding of science (Bristol, England)*, 18(4), 421-436. <https://doi.org/10.1177/0963662507081242>
- Olsthoorn, M., Schleich, J., & Faure, C. (2019). Exploring the diffusion of low-energy houses: An empirical study in the European Union. *Energy policy*, 129, 1382–1393. <https://doi.org/10.1016/j.enpol.2019.03.043>
- Olsson, E., & Ihlen, Ø. (2018). *Framing*. <https://doi.org/10.1002/9781119010722.iesc0076>
- Paatero, J. V., Moula, M. E. & Alanne, K. (2019). Occupants' acceptability of zero energy housing in Finland. *International journal of sustainable energy*, 38(6), 542–560. <https://doi.org/10.1080/14786451.2018.1539396>
- Pelkonen, P. (2023). “Jalanjälki paha, kädenjälki hyvä”: Ilmastoviisaan asumisen arvojen rakentuminen aikakausmediassa [pro gradu -tutkielma, Vaasan yliopisto]. Osuva. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe20231026141593>
- Perälä, A. (2023). Muuttuva maailma, sopeutuva Suomi: Sisällönanalyysi ilmastomuutokseen sopeutumisesta Helsingin Sanomissa ja Yle Uutisissa vuosina 2017–2021. *Media & viestintä*, 46(3), 29–50. <https://doi.org/10.23983/mv.137061>
- Puroila, A. (2002). *Kohtaamisia päiväkotiarjessa: Kehysanalyttinen näkökulma varhaiskasvatustyöhön*. [Pro gradu: Oulun yliopisto] Jultika. <http://jultika.oulu.fi/files/isbn9514266501.pdf>
- Puschmann, C. (2010). *The corporate blog as an emerging genre of computer-mediated communication: Features, constraints, discourse situation*. Universitätsverlag Göttingen.
- Reese, S. D. (2007). The Framing Project: A Bridging Model for Media Research Revisited. *Journal of communication*, 57(1), 148–154. <https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.2006.00334.x>
- Rochyadi-Reetz, M., Arlt, D., Wolling, J. & Bräuer, M. (2019). Explaining the Media's Framing of Renewable Energies: An International Comparison. *Frontiers in environmental science*, 7. <https://doi.org/10.3389/fenvs.2019.00119>

- Rönkä, A-L. (2011). Matkapuhelinsäteily mediassa – Terveysriskikeskustelun kehysanalyysi. *Media & Viestintä* 34(2), 20–43. <https://doi.org/10.23983/mv.62913>
- Sachsman, D. B., Valenti, J. M., & Valenti, J. M. ;. S. (2020). *Routledge Handbook of Environmental Journalism*. Oxford: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781351068406>
- Schäfer, M. S. (2015). *Climate Change and the Media*. <https://doi.org/10.1016/B978-0-08-097086-8.91079-1>
- Schäfer, M. S. & Painter, J. (2021). Climate journalism in a changing media ecosystem: Assessing the production of climate change-related news around the world. *Wiley interdisciplinary reviews. Climate change*, 12(1). <https://doi.org/10.1002/wcc.675>
- Shah, D. V., Watts, M. D., Domke, D. & Fan, D. P. (2002). News framing and cueing of issue regimes: Explaining Clinton's public approval in spite of scandal. *Public Opinion Quarterly*, 66(3), 339–370. doi:10.1086/341396
- Sitra. Sitra. Artikkelit. (15.02.2018). *Keskivertosuomalaisen hiilijalanjälki*. Noudettu 21.22.2024 osoitteesta <https://www.sitra.fi/artikkelit/keskivertosuomalaisen-hiilijalanjalki/>
- Uusi-Rauva, C., & Tienari, J. (2010). On the relative nature of adequate measures: Media representations of the EU energy and climate package. *Global environmental change*, 20(3), 492–501. <https://doi.org/10.1016/j.gloenvcha.2010.03.001>
- Vikström, S., Mervaala, E., Kangas, H., & Lyytimäki, J. (2023-12-31). Framing climate futures: The media representations of climate and energy policies in Finnish broadcasting company news. *Journal of integrative environmental sciences*, 20(1), . <https://doi.org/10.1080/1943815X.2023.2178464>
- Wanta, W. & Alkazemi, M. (2018). 10. Journalism as Agenda Setting. Teoksessa Tim P. Vos (toim.), *Journalism* (189–204). Berlin, Boston: De Gruyter Mouton. <https://doi.org/10.1515/9781501500084-010>
- Watts, D. J., Rothschild, D. M. & Mobius, M. (2021). Measuring the news and its impact on democracy. *Proceedings of the National Academy of Sciences - PNAS*, 118(15), 1. <https://doi.org/10.1073/pnas.1912443118>

- Whitmarsh, L., & O'Neill, S. (2010-09-01). Green identity, green living? The role of pro-environmental self-identity in determining consistency across diverse pro-environmental behaviours. *Journal of environmental psychology*, 30(3), 305–314. <https://doi.org/10.1016/j.jenvp.2010.01.003>
- Wiio, J. (2006). *Media uudistuvassa yhteiskunnassa: Median muuttuvat pelisäännöt*. Sitra.
- Willig, I., Blach-Orsten, M. & Burkal, R. (2022). What is 'Good' Climate Journalism? Public Perceptions of Climate Journalism in Denmark. *Journalism practice*, 16(2–3), 520–539. <https://doi.org/10.1080/17512786.2021.2016069>

Liitteet

Liite 1. Aineistoluettelo

2016

Kuninkaantammi on pitkälti puusta (17.12.2016)

2017

Osta myös asennus kun teet kaupat ilmalämpöpumpusta (12.2.2017)

Entinen johtaja aikoo tehdä ekokylän (20.2.2017)

EU-maat väänsivät päästökaupasta (1.3.2017)

Kaupungit kirivät ilmastotoimissaan (5.3.2017)

Espoon ekoalue jää vajaaksi (28.3.2017)

Ilmastonmuutoksen tarina laaditaan kaupungeissa (25.4.2017)

Näin pienennät asumisen hiilijalanjälkeä (21.5.2017)

Kotina eläintarha (30.6.2017)

Jakamistalous voi kasvaa yli miljardiin (15.7.2017)

Koulusta saa kodin, jos uskaltaa lähteä (10.7.2017)

Kaupungistuminen ei takaa elinvoimaisuutta (20.7.2017)

Pitäisikö lapsenkin hankkimisessa ottaa huomioon maapallon etu? (20.7.2017)

Miksi hiilijalanjälki paisuu Suomessa? (21.7.2017)

Tavoitteena pääministerin salkku (22.7.2017)

Ilmastonmuutos takoo ennätyksiä (23.7.2017)

Asuminen ja liikenne kasvattavat päästöjä (28.7.2017)

Ympäristö kärsii, kun meitä on liikaa (5.8.2017)

Kohti korkeuksia (6.8.2017)

Hallitus linjasi keinoja päästöjen laskuun (15.9.2017)

Ahdistuksessa piilee toivo (7.10.2017)

Jos ei voi mitata, ei huomaa (23.10.2017)

Tervetuloa 15,5 neliön minikotiin (30.11.2017)

Saako koneellisen ilmanvaihdon jättää tekemättä? (3.12.2017)

2018

- Tekniikka ilmastonmuutoksen pysäyttämiseksi on, mutta sitä ei käytetä (3.2.2018)
- Energiamerkit tulivat myös takkoihin (4.2.2018)
- Hän vain tiesi tulleensa kotiin (28.1.2018)
- Tabujen rikkoja (24.2.2018)
- Aikaistettu kivihiihkielto voisi lisätä kustannuksia (28.3.2018)
- Rastilan aseman seudusta puolet aiotaan purkaa (29.3.2018)
- Nuoret asuisivat ministi, vanhat eivät (31.3.2018)
- Koko puukerrostalo kuivana (15.4.2018)
- Tutkijat: Helsinki sivuuttaa päästöjä (25.4.2018)
- Onko kivihiihkielto salajuoni? (22.4.2018)
- Veden puolustaja (26.5.2018)
- Paransiko erikoistalo? (20.5.2018)
- Ainutlaatuisen vihreät kerrostalot (3.6.2018)
- Väljemmän asumisen puolustaja (14.6.2018)
- Kaupunki kasvaa kuin eliö (15.6.2018)
- Askel kohti helpompaa luopumista (21.6.2018)
- Tulevaisuuden ekokylä alkaa hahmottua (27.6.2018)
- Cityilman nuuskija (1.7.2018)
- Onko clt-levyn liima haitallista? (1.7.2018)
- Kaupunkisuunnittelun veteraani (5.7.2018)
- Ilmastonmuutos uhkaa terveyttä ja hyvinvointia (21.7.2018)
- Arkkitehti päätyi kaupunkipoliitikoksi (22.7.2018)
- Professori: "Yksiöt pitäisi kieltää" (21.8.2018)
- Aloitteissa esillä perheet ja ympäristö (23.8.2018)
- Etäohjatulla kesämökillä odottaa trimmattu nurmi ja lämmitetty sauna (15.9.2018)
- Kysely paljasti aukkoja ilmastotietämyksessä (20.9.2018)
- Kunnat kirivät ilmastotoimissaan (12.9.2018)
- Espoon pientaloissa ilma vaihtuu painovoimaisesti (30.9.2018)

Ilmastokeskustelun pitäisi olla kannustavaa (30.10.2018)
Kansalaisilta kaivataan ilmastotekoja (10.10.2018)
Ilmastotoimilla on luotava toivoa (9.10.2018)
Greenpeace puhuu nyt toivosta (12.10.2018)
Tekosyiden keksimisen on vihdoinkin loputtava (12.10.2018)
Uusiutuva energia ei ole ilmastolle aina hyväksi (15.10.2018)
Keinoja on, teoilla on kiire (20.10.2018)
Ruoan ilmastovaikutus on arvioitua suurempi (20.10.2018)
Kehitysyhteistyön tueksi tarvitaan velvoittava laki (26.10.2018)
Espoon lainataakka kasvaa (2.11.2018)
Nurmijärvi-ilmiö sopii myös ilmaston pelastajaksi (2.11.2018)
Talvilajit ovat vaarassa – ja sitä urheilijat eivät sulata (6.11.2018)
Uusvasemmistolaisista ensimmäisiä (9.11.2018)
Professorin mukaan eristerappaus voi olla riski kosteusongelmille (11.11.2018)
Jos yhtään on kädentaitoja, niin säästö on melkoinen (25.11.2018)
Helsinki valitsee keinot, joilla se tavoittelee hiilineutraaliutta (2.12.2018)
Ilmastokokous näyttää suuntaa (3.12.2018)
Onko rakkaus suojassa ilmastomuutokselta? (4.12.2018)
Vapaaehtoinen sääntely sopii lakien rinnalle (5.12.2018)
Kuluttajiksi kasvatetut (20.12.2018)
Käpyläläinen ajakoon skootterilla (22.12.2018)
Myös pimeyttä on syytä suojella (22.12.2018)
Vuonna 2019 lupaa yksi asia: pienennä hiilijalanjälkeäsi (29.12.2018)

2019

Vanhan korjaaminen on ekologista rakentamista (6.7.2019)
Itä-Helsinkiä tulee kehittää harkiten (6.7.2019)
Ilmastomuutosta voidaan torjua tönäisyin (12.7.2019)
Uudet kiskoparit luovat hyvää kaupunkirakennetta (16.7.2019)
Pakuelämä on arkea pyörien päällä (26.7.2019)

Vanhojen talojen puolestapuhuja (3.8.2019)
Huippu-Hannu asuu vaaralla (11.8.2019)
Sähkön tuottamiseen itse ei ole helppoja ratkaisuja (11.8.2019)
Vähemmän tavaraa, enemmän palveluita (12.8.2019)
Kiertotalous voi muuttaa suhdetta omistamiseen (5.6.2019)
Paras ekoteko: asu pienesti (26.5.2019)
Mikä oikeus meillä on sisustaa kuluttamalla (26.5.2019)
Liki puolet ei usko ilmastopuheita (25.9.2019)
Ilmastopäätökset kuuluvat poliitikoille (25.9.2019)
Älylämmittintä voi säätää vaikei olisi kotonakaan (29.9.2019)
Kohtuullisen lämmin koti (2.10.2019)
Miksi Suomessa ei napata pienhiukkasia suodattimilla? (13.10.2019)
Jääkö vai myynkö? (10.10.2019)
Isot investoinnit, nopea muutos (10.10.2019)
Aina kun ostamme, syntyy päästöjä (24.10.2019)
Asuntojen energiaremonttiin uusi avustus (26.10.2019)
Taloyhtiön lisärakentaminen helpottui (10.11.2019)
Ehdotus latauspaikoista sai tylyn vastaanoton (14.11.2019)
Tarjoushinnalla saunaan (22.11.2019)
Mikä on ihmisen osuus ilmastonmuutoksessa? (27.12.2019)

2020

Kuljetusautojen päästöt ovat rajussa kasvussa (25.1.2020)
Hiilitullit voisivat suojella unionia (23.1.2020)
Maallemuutto jää usein vain haaveeksi (19.1.2020)
Valtio käyttää enemmän rahaa kuin koskaan aikaisemmin (4.2.2020)
Ara puuttuu sääntörikkomuksiin (23.2.2020)
Päästöjen hinnoittelu luo tarpeellisia kannusteita (11.3.2020)
Ruskean kullan maa (22.3.2020)
Raisiolaiset edelläkävijät (22.3.2020)

Ilmastonmuutosta ja energiahukkaa torjutaan samoilla keinoilla (22.3.2020)

Malmin keskustan painoarvo kasvaa (30.3.2020)

Suomen talous tarvitsee kestäviä toipumistoimia (6.4.2020)

Suomi näyttää kriisin keskellä parhaita puoliaan (19.4.2020)

Pandemia vähensi päästöjä selvästi (20.5.2020)

Masalan ekokyläsuunnitelmat etenevät (22.6.2020)

Kova kierrätystavoite saattaa tietää ongelmia (23.6.2020)

Vety tuo vauhtia ilmastotoimiin (27.7.2020)

Vihreillä on paineita ilmastotoimiin (11.8.2020)

Koronavirus käänsi muuttoliikkeen suuntaa (6.8.2020)

Asumisella suuri vaikutus ympäristölle (2.8.2020)

Ekomökkikylä nousee Laajasaloon (31.8.2020)

Syke: Koko Suomen ruokapolitiikka pitäisi muuttua ekologisemmaksi (3.9.2020)

Miksi Suomessa on niin vähän puukerrostaloja? (6.9.2020)

Koti puisessa kerrostalossa (6.9.2020)

Miten voi estää katupölyn pääsyn asuntoon? (6.9.2020)

Koti täynnä älyä (13.9.2020)

Älyä saa muutamalla kymptä tai kymmenillä tuhansilla euroilla (13.9.2020)

Euroopan unioni aikoo tiukentaa vuoden 2030 päästörajojaan (12.9.2020)

Helsingin nykyarkkitehtuuri jakaa asiantuntijoita (20.9.2020)

Oulussa asunnot eivät kallistu (4.10.2020)

Samanlaiset talot, eri materiaali (13.10.2020)

Laajasaloon nousee suuri hybridirakennus (21.10.2020)

Kodin sähkönkulutusta voi kutistaa monin tavoin (24.10.2020)

Taloyhtiöille tarjolla miljoonien tukipotti (31.10.2020)

Ympäristökeskustelun aitiopaikalla (31.10.2020)

Koti kimpassa (8.11.2020)

Taloyhtiössäkin voi lainata ja omistaa yhdessä (8.11.2020)

Puurakennuksista voi tulla tärkeä päästövarasto (11.11.2020)

Vapaavuori ja Halla-aho toivat lisäjännitystä kuntavaaleihin (15.11.2020)

Auringosta energiaa (22.11.2020)

Moni maksaa asumisesta liikaa turhan energiankulutuksen takia (22.11.2020)

Keskusta lisäisi etäopetusta maaseudulla (4.12.2020)

Onko Fortumista Euroopan energiamurroksen voittajaksi? (4.12.2020)

Ilmastopolitiikan uusi nousu (11.12.2020)

Pandemia teki päästöihin hädin tuskin lommon (12.12.2020)